

SLOVENSKI ILUSTROVANI TEDNIK

<p>Naročnina za Avstrogrsko: 1/4 leta K 2.50, 1/2 leta K 5.—, celo leto K 10.— za Nemčijo: " K 3.50, " K 7.—, " K 14.— za ost. inozemstvo: " fe. 4.20, " fr. 8.20, " fr. 16.80 za Ameriko celo leto 3.25 dolarje.</p>	<p>V Ljubljani, v četrtek, dne 12. februarja 1914. Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica števil. 10, I. nadstropje.</p>	<p>Og.asnina za 6 krat deljeno mm vrsto enkrat 7 vin. — Pri večkratnih objavah primeren popust.</p>	
<p>Štev. 7.</p>	<p>Posamezna številka 22 vinarjev.</p>	<p>Na naročila brez denarja se ne ozira.</p>	<p>Naročnina za dijake in vojake 8 kron. Leto IV.</p>

Zimske žrtve: Čeh s hčerko je s konjema vred zmrznil na Šumavi.

RADO MURNIK:

Mejača.

2.

Rana jesenska megla je pokrivala korozišča in ajdovišča, ko sem stopal po ozki ilovnati stezi navkreber proti tajnstvenemu tihemu gorskemu gozdu.

Hladno je bilo in vlažno. Videl sem svojo sapo in sapo svojega umnookega frmača Davorja. Od bukovja so kapale težke kaplje na mlade hoje, raz hoje na leščevje, robidovje in brinje.

Vsak lovec se navdušuje za posebno vrsto lova. Prvi ljubi nad vse prežo na sloke za sanjavih večerov prve pomladi; drugega veseli najbolj naskakovanje divjega petelina o jutranji zori; tretji se ima najbolje na glasnih brakadah; četrtega zanima zlasti lov z uharico, peti hodi najrajši čakati hitronogega srnjaka ali celo begotnega gamsa, rojaka Zlatorogovega... Meni je bil že od nekdanj najljubši lov na najmanjšega gozdnega petelina, na jereba. Slovenski kraji so že v davnih stoletjih sloveli zaradi izrednega bogastva tega najličnejšega, najlepše pisanega gozdnega petelina in še dandanes se morejo glede tega kosati z mnogimi deželami južnozapadne Evrope, akotudi so nedolžni jerebji rod že precej poiztrebili brezvestni zanekarji in mesarski streljači, ki prizanašajo samici pravtako malo kakor samcu, češ, da ni divjina kokoškina nič manj okusna in vredna kakor petelinčkova. Pravi lovec strelja le samce, le jeseni in le na klic.

Tiho sem stopal po gozdu, ki je živo pestrel v jesenski velekrasoti. Preko slemen je vel ugoden veter, hladan severoizhodnik, in padla je prva slana: oboje obeta uspešen lov.

Toda danes roje moje misli vse drugod. Zdi se mi, da vidim za vsakim grmom, za vsakim deblom ljub obraz, vitko postavo mlade lovke...

Blizu črnega kopišča sedem na gabrovo korenino. Jereb prebiva rad pri starih ogelnicah, kjer so oglarili oglarji ter kuhali oglje. Nekaj minut sedim nepremično; tudi Davor se ne gane. Potem vtaknem vabilko, piščalko od mačje kosti, med zobe, napnem petelina, zapiram in odpiram spodnjo izrezo s spodnjo ustnico in tako oponašam klic gozdnega jereba:

„Tsi-tsi-tsitseri-tsi-tsui!“

„Brr-brr...“ zagrmi kratko, zamolklo spodaj v zaraslem jarku približno dvesto korakov daleč. Izpreletel je. Vabim na novo.

„Tššo-ii!“ zapiha zateglo, skoro kakor ruševca. Ne vidim ga, ali po tem njegovem glasu vem, da je sedel na drevo. Vse molči, le par radovednih sinic se oglašajo s svojimi tankimi glaski.

Kličem iznova. On mi odgovarja, že na tleh. Jereb je zdaj spreten zrakoplovec, zdaj navdušen hribolazec. Ponavljanje zadnjega odstavka izdaja, da je pevec star gospod. Nenadoma odfofota nad gostim leščevjem in umolkne. Ali je zapazil sovražnika, dehorja ali kuno ali lisjaka ali skobca? Ali je izkušeni petelin zaklican ali zapiskan po piskačih, šušmarjih?

Le še piskam, vabim. Kar ga uzrem, tekočega po mahu. Dobro vidim črno liso nad belimi prsmi. Zdaj se zakloni za apneno skalo. Tak tren treba porabiti. Pušo k licu!

Lični hribovček se mi bliža po vsakem klicu. Komaj dvajset korakov od mene se pokaže na gladkem igličevju z dvignjeno glavico, naperjeno čopo, nasršnim perjem, s povešenimi perutmi in z elegantno razčepjeno pahljačo. Krasen pogled! Kar

škoda prezalega kajončka! Pomerim pred črni kljunček...

Oho! Poleg razburjenega možička se pojavi njegova milostiva in se jame ujedati. Ali ga ošteva zaradi nezvestobe? Ali nosi ona hlače?

Nanagloma izgine jereb v praproti. Zagledal me je ciganeček navihani.

„Bi-bi-bli-bli-bli!“ mi zabavlja in jo ubere po tleh, gospa mamka pa se žuri za njim. „Bili smo, bili čisto blizu, nazaj nas nikol več ne bo!“

Zdaj me ima pisani nagajivček še prav poceni za norca. No, pa z Bogom, srečno pot do svidenja, na zdar!

Moj Davor me motri kritično. Davor moj je odlični frmač, radomiseln velekuža, pametnejši, nego marsikateri minister ali diplomat; ako bi zaslepljeni slovanogrizi molčali in premišljali vsaj polovico toliko, kakor moj kosmati mdrijan in njegova žlahta, bi se kmalu vrnila idealna zlata doba.

„Nič, Davor — bolje je, da grem prazen domov, kakor da bi bil ubil kokoško.“

Pogleda me, kakor bi me hotel oponašati: „Prej bi bil pomeril, prej! Kaj si občudoval tako dolgo!“

Zavarujem napeta petelina, pretegnem noge, otrple od seje v hladu, in se napotim više gori preko goloseka. Vse je zalito v enolični vodeni luči, vse je še brez svetlobe in sence, kakor za medlim steklom. Ob jarku poznam dobro stečino za lisice. Žalostno trepeta praprot, osmojena in oparjena od davišnje morilne slane. Nenadoma prestreli solnce meglo in v divotnih jesenskih barvah zapestre pisani gozdovi iz beline in sivote. Skoro pa pogoltno vso to krasoto nenasitni sivi zmaj.

Sedem ob stari bukvi na skalo, tuintam oblazinjeno z zelenim gozdnim baršunom in okičeno s prelepimi, blagovnjavimi ciklamni. Pes leže tik za mano. Zopet počakam nekaj minut docela mirno in tiho.

Na misel mi prihaja Dolinarjeva Dana. Videl sem jo večkrat na veselicah in zabavah. Nikdar nisva govorila mnogo. Parkrat sem jo občudoval, ko se je, moderna Diana, peljala v dražestni lovski obleki mimo nas. Moj oče, precej svojeglaven starokopitar, je gledal debelo za njo in majal z glavo. Toliko da se ni prekrižal. Meni se je zajasnilo: zaljubljen si, fant, zaljubljen od nog do glave pa tudi narobe! Nič ne pomaga, res je. Le kje in kdaj bi tebi, deklica draga, razodel primerno, izvirno in brez bolečin: Ah, Dana, Dana, ljubim te bolj nego vse jerebe in vse zaklade tega sveta...

Veter, nebeški hlapec, pometa suho listje... V daljni cerkvi pozvanja zdaj glasneje, zdaj zamiraje, kakor zaveje severozahodnik. Po jelki skaklja droban zlatoglavček. Nalahkoma zanihavajo snivajoči ciklamni z lilastimi glavicami. Včasih odpade mrtev list, zamorjen cvet, prezrela jagoda. Vse se pripravlja na strupeni mraz; hoje imajo že mahovite zimske plašče. Jako lahkomišelná gosposka muha v zlitem fraku pa pleše z enako razuzdano, kocketno prijateljico okoli rdeče gobe puhajšljivi tango.

Napnem pušo in oponašam na pločevinati piščali klic kokoškin: „Pši-pši-pipi-pipi!“

Kmalu čujem precej globoko doli v lesovju gromoten šum. Zamuziciram kar najzapeljiveje. Skoraj mi odgovori navdušen petelin. Kako tenak in vendar razločen je njegov klic! Z virtuozno tehniko dopeva vso pesmico; nobenega odstavka ne pošušmari kakor vihračasti začetniki. Ponavljati zna še lepše kakor prejšnji. Pozorno

gledam in vlečem na ušesa, da mi ne priroma za hrbet.

Čuj! Bliža se značilno rskanje po suhem listju. Naravnost proti meni teka navkreber. Med razpokano skalo in lesko zagledam črnogoltega planinarčka. Kar smukne za panj. Puša je že ob licu. Čakam, čakam. V razdalji tridesetih korakov se mi prikaže zopet. Nervozno izteza vrat zdaj predse, zdaj kvišku, oprezuje naokrog in začipka hitro in rahlo: „Pli-pli-pipi-pipi!“

Zdaj vidim pisančka vsega do kosmatih nog. Kako krasna je njegova črna kravata nad belo podkevco, kako lična je njegova viteška perjanica!

Strel odjekne od pečevja. Jereb poskoči in zafofota dvakrat, trikrat s perutmi: zadet je v glavo. Povali se nekaj korakov navzdol. Telesce iztrepeta v zarjaveli vresi. Veter odveje nekoliko perja. Veselo mahaje z repom, mi prinese Davor plen. Rjavo oko pod živordečo rožo padlega junaka je še napol odprto. Prizankam žlahtno živalco na oprtnikov motvoz in, vesel prvega današnjega uspeha, jo mahnem dalje.

Pravi jerebar pozna vsa ugodna vabilišča. Tako čakališče je na primer na onemlem prelazu med leščevjem; ondudaj se tudi izkušeni srnjak-šesterak na brakadi rad odtihotapi med strelci in braki v stran. To vabilišče si hočem prihraniti za prihodnjic in zavijem ob drči navzdol do ovinka. Ondudaj me ustavi divoten razgled.

Čarodejno solnce je preobladalo meglo in oko se ne more načuditi, kakšno bogastvo, kakšno razkošje jarkih barv je razskropila in razlila velika umetnica jesen povsodi naokoli: rjavordečo po bukvah in vresju, žveplenorumeneno po javorih, modročrno po robidnicah, živordečo po trdoleskah, po gloginjah, drobnih medvedovih hruščicah, po česminovih in jerebikovih jagodah; zeleni so ostali jeseni, jelše, bršljan, robidovje in temna jelovina; bela debela brez se svetijo ko svilena in njih ožolteli vrhovi plamte proti bledomodri sinjini kakor živi zlati plameni. Podolgasti oblaki, bele barke, plovejo visoko, počasi po valih hladnega severoizhodnika. Po prisojajah zabelevajo hišice, tam se lesketa cerkva, tam grad. Sava blešči, kakor bi se bila snoči usula vsa nebesna zlatina in srebrnina vanjo. Jasneje nego poleti se odražajo daljne, s prebelim biserjem onizane gorenjske planine, krasnega Zlatoroga krasno kraljestvo.

V sosednjem lovišču počim zamolkel strel... Ali lovi tam Dolinarjev lovec Šimen?

Tiho korakava z Davorjem preko trate. Po mehkem vzduhu lije, razliva oktober trpek, grenkoban ali vendar prijeten duh. Na slamnatih bilih, po grmičju se svetijo srebrnosive pajčine, vse osute z lesketavimi kapljicami. Konec plitvega jarka je izborno vabilišče. V kratkem visi drugi jereb zraven mojega prvega. Na visoki smreki se dere šoja, gozdni redar brez stalne službe.

Oprezno stopam navzdol proti meji. Nenadoma me zdrami jerebji klic. Naglo se skrijem za debel hrast. Kar jame Davor tiho renčati in gleda venomer na nasprotno reber. Kaj je to? Ali voha košatorepko? Ali je pozabil svojo fino vzgojo? Hkrati se pridrevi nekaj sivega po rebri. Iztežka zadržujem Davorja.

„Atila!“ Nazaj!“ kliče mlad ženski glas.

Pogledam skozi daljnogled — Dana! Onostran meje stoji s puško. Tudi ona je uplenila jereba. Psi se pozdravita po starem pasjem običaju. Dana kliče zastonj. Atila ni ravno biser frmačev.

Zavihtim svoj kalpak. Oba se bližava meji.

„Častitam vam, gospodična Dolinarjeva!“

„Jaz pa vam, gospod Kalan!“

„Nameravate še dolgo loviti?“

„Nič več. Moram domov.“

„Ako izvolite iti po našem, si prihranite pol ure. Gospodična, spremim vas z največjim veseljem.“

Obotavlja se malo. Pomotri me. Njeni pogledi pogajajo naravnost centrum mojega srca. Telo je tam že prej. Ali ti pogledi zanetijo velepožar. Odpraviva se.

Mušice igrajo kolo, kolo. Na vlažnem travniku cveto nežnordeči podleski, zadnje

cvetlice. Nekaj čudežnega, nekaj težkega pada na dušo.

Pot naju vodi po ozki brvi preko potoka. Ponudim ji roko. Na drugi strani, pod bukovjem postojiva nehotoma. Vse je tiho, tiho. Mušice kolajo neutrudno. Okoli belega debla zlato plamteče breze se pigravata dva metulja s črno-baršunastimi, zlatoobrobljenimi krili. Še vedno se drživa za roke.

Skozi rjavordečo bukovo streho smukne svetel žarek in poljubi Dano na sence tja, kjer se pričenjajo nežni laski. Pogledam ji čisto od blizu v krotke rjave oči. Dana povese zardelo glavico, jaz pa ji jo malo dvignem in jo poljubim na bujne ustnice,

živorudeče ko jerebikove koralde. Iznova jo poljubi solnčni žarek, potepuh. In jaz naj bi zaostal? Po listju na drevju in grmovju šepeta sapa; šepetati jameva tudi midva.

„Ljubim te, Dana!“

„Ljubim te, Milan!“

Vse je zopet tiho, tiho... Mušice igrajo kolo, metulja se lovita okoli breze, vse zlate. Od trdoleske padata počasi, padata v kolobarjih dva čudovito krasna krvavordeča lista...

To je bil zaljubljenega jerebarja najlepši dan!

(Konec prih.)

Bitka pri Raclawicah.

Razpad in razkosanje nekdanjega mogočnega poljskega kraljestva je najžalostnejši dogodek slovanske zgodovine koncem XVIII. stoletja. Npravna propalost poljskega plemstva, ki je zlorabljalo poljsko državo s pretiranimi privilegiji le v pomnožitev lastnega bogastva in vpliva, divje strankarstvo, besne osebnosti, splošna nesložnost in narodna nezavednost tlačnega ljudstva: to so bili resnični grobokopi poljske slave in svobode. Kakor povsod in vsakemu narodu, so bili tudi Poljakom plemiči v prokletstvo in pogubo. Brez časti in brez moške besede je bilo poljsko plemstvo XVIII. veka; udajalo se je le popivanju tokajca, hazardiranju, najnižjim, celo perverznim strastem, kradlo, sleparilo in prisegalo je po krivem ter je bilo topo za vsak narodni polet. Meščana in kmeta je izkoriščalo plemstvo do skrajnosti, in tlačanstvo je bilo razvito do najstrašnejše višine. Devet desetih poljskega prebivalstva je bilo kmečkih sužnjev, prebivajočih v lesenih, z ilovico ometanih kočah; notranjost teh koč je bil navadno en sam hlev, ki so živeli v njem ljudje in živina, starci, mladeniči, ženske in otroci vsi križem in skupaj. Velikansko ognjišče, s katerega se je valil dim skozi duri ali skozi razpoke sten, je bil glavni del pohištva; na njem so spale cele družine, odrasli in deca skupno. Nihče ni delal zase, nego le za plemstvo, gospodarje, šlahčiče. Edina zabava teh sužnjev je bil ples ob nedejljah v krčmah; poljska mazurka in žganje edini užitek. Nečloveški pritisk plemičev je priril poljsko ljudstvo v obupno beraštvo in popolno duševno topost. Brezpravni kmet je bil izročen na milost in nemilost plemiški brutalni samovoljnosti. Vsako dekle, ki je ugajalo šlahčiču, je bilo brez rešitve zapadlo plemiški pohoti. Če se je oče, brat ali ženin šlahčiču uprl in izkušal ščititi hčer, sestro ali nevesto, je dobil 100 udarcev in seveda navadno umrl. Dekle pa je nato vendarle moralo priti na grad zabavati živinsko strastnega šlahčiča. Oseba in imetje kmetovo je bilo nepoporečna last plemičeva, gospodarjeva. Če pa je plemič kmeta ali kmetico ubil, je bil kaznovan s tem, da je moral plačati globo 14 K 40 h!! Kakò bi bil mogel poljski kmet ljubiti tako domovino, ki ni bila boljša od pekla? — L. 1773, s prvo delitvijo Poljske, se je začel razpad poljske samostojne države. Kralj Stanislav August je bil slabič, nestalen, neznačajan mož brez energije. Spletke velike carske sladostnice na ruskem prestolu, Katarine II., pruskega kralja Friderika Viljema II. in vsemu slovanstvu večno gorke podnavske monarhije so zadale Poljski zadnji smrtni udarec. Podkupljeni poljski plemiči so se zvezali z Rusijo in Prusijo, prišli izdajalsko na državno krmilo ter zlorabljali šemo kralja Stanislava Avgusta očitno

Žena profesorica doktorica Marijana Plehnova, profesorica na živinozdravniški visoki šoli v Monakovem.

v razkosanje Poljske. Na ukaz Rusije so bili domači poljski polki razpuščeni in razgnani, zato pa so ruski polki zasedli Varšavo in večji del kraljestva. Rusi so stopali surovo in predrzno do skrajnosti. A poljska šlahta je za vse te dobre poslala v Peterburg deputacijo magnatov, da se carski kurtizani — zahvali. Edini poljski general Tadej Kosciuszko (rojen 1746 kot sin nebogatega, neuglednega plemiča z Litve, vojaško izvežban v Franciji, junaško se boreč pod Washingtonom kot prostovoljec za osvobojo sev. Amerike) edini ta idealni junak se je vrgel pri Dubienki 17. julija 1792 s 4000 Poljaki na Ruse, ki so bili štirikrat močnejši. Po malih uspehih se je moral premoči umakniti ter pobegniti iz prodane in izdane domovine. Rusija in Prusija sta si zdaj razdelili Poljsko, in ruski in nemški regimenti so zasedli za večne čase dve tretjini poljskega kraljestva. Zdaj šele se je začela poljskemu plemstvu, meščanstvu in častništvu oglašati vest; zdaj šele so začutili sramoto, ki so jo zakrivali s svojo propalostjo, brezbriznostjo in izdajalsko sebičnostjo sami! Zarote so se pojavljale proti Rusom in Prusom tu in tam, a manjkalo je zarotnikom, rodo- in domoljubom voditelja. Spomnili so se takrat junaka Tadeja Kosciuszka, ki je bil moral pobegniti iz domovine, ter so ga klicali nazaj. „Vsa Poljska hoče ustati in pognati tujce, če prideš!“ so mu pisali. A pomislili niso, da je že prepozno in da nimajo ne denarja, ne orožja. Po vsej Poljski je vrelo, in vsi

so pričakovali s trdno vero, da je Kosciuszko odrešenik iz sramote. Carica Katarina je po svojih ovaduhih prva zvedela, kako se pripravlja poljska ustaja, in ukazala je, da se mora že itak majhna poljska vojska takoj za polovico zmanjšati. V Poljski sme ostati le 9000, v Litvi pa le 4000 mož; vsi drugi se morajo odpustiti iz vojske. Tak je bil ukaz iz Peterburga. V marcu 1794 je dobil tudi general Madalinski v Pultuskem ukaz, da mora izmed 10 švadronov konjиков polovico odpustiti. A Madalinski se je ukazu uprl, potegnil je k sebi še nekaj drugih, odpuščenih vojakov ter je odhitel proti Krakovu. Dne 23. marca 1794 je prišel namreč Kosciuszko v Krakov, kjer se je bilo uprlo že meščanstvo in vojaštvo, ter je prevzel diktaturo. Vse mu je priseglo zvestobo, in Kosciuszko je izdal manifest, v katerem je naznanil svetu sklep Poljakov, da „hočejo za svobodo zmagati ali umreti.“ Kmetje iz krakovske okolice so se oboroževali s kosami, sekirami, cepini, vilami in železnimi grabljami ter so stopili pod njegovo poveljstvo. Ko je došel še general Madalinski s svojimi švadroni, je Kosciuszko naskočil Ruse. Dne 4. aprila 1794 se je vršila pri Raclawicah, severno od Krakova, ljuta bitka s 4000 Rusi, ki jih je poveljeval general Tormasov. V treh kolonah so prihrumeli Rusi, a Kosciuszko je takoj z bajonetnim naskokom vrgel rusko sredino nazaj. Kmetje s kosami in vilami so obenem napadli ruske topove in poželi in pobodli vse topničarje. Desno rusko krilo pa je poljsko plemiško konjico odbilo in zadrevilo v beg. Tudi tu se je pokazala plemiška strahopetnost! Osebna hrabrost Kosciuszka je vendarle rešila položaj, in končno se je moralo umakniti Poljakom tudi zmagovito rusko krilo. Zdaj so dobili poguma tudi v Varšavi in Vilni, kjer so se Poljaki dvignili in zapodili Ruse ter obesili vse narodne izdajice. Toda stoletja zatirani narod ni bil zrel za svobodo, ki se mu je ponujala. Prusi in Rusi so zedinjeni zgrabili Poljake od raznih strani; pri Romki, Brzezu in Maciejowicah so bili Poljaki po strašni borbi premagani, in v končni bitki je bil Kosciuszko ranjen in ujet. Rusija, Prusija in Avstrija so si zdaj Poljsko razdelile popolnoma in 26. januarja 1797 podpisale razdelitveno pogodbo. Ze 25. novembra 1796 je poljski kralj odložil poljsko krono ter živel kot penzionist na troške vseh treh držav v Peterburgu, kjer je že l. 1798 umrl. Tako je izginila svobodna Poljska s svetovnega zemljevida po krivdi ničvrednega poljskega plemstva in nezavednosti zaslužjenega tlačanskega naroda. Vsi poznejši poizkusi, osvoboditi se iz ruskih in pruskih spon, so se ponesrečili, in danes moremo čitati le še o divjaškem germaniziranju in krutem rusificiranju Poljakov, teh potomcev nekdanjih narodnih in državnih samomorilcev. Z največjimi simpatijami spremljamo Slovenci današnjo titansko borbo pruskih in ruskih

Poljakov proti nasilnemu raznarodovanju poljskega ljudstva. Toda ura zamujena ne vrne se nobena!

* * *

Naši dve sliki kažeta dva kinematografska prizora za prvi slovanski kino „Kosciuszko“: slika na str. 5. predstavlja epizodo po bitki pri Raclawicah, druga pa Poljake in Poljakinje, pred kočjo plešejo poljsko narodno mazurko.

Jugoslovanska narodna pesem pri Beethovenu in Haydnu.

V M. Žunkovičevem „Staroslovanu“ poroča S. Gruden, kako so zajemali nemški skladatelji melodije, motive in ritme iz jugoslovanskih narodnih pesmi. Profesor J. Major je v „Merkerju“ objavil spis „Narodna glasba Jugoslovancov“, kjer piše: „Glasba Jugoslovancov je vsekakor sposobna, da izčrpani vir evropske melodijske iznova osveži.“ Gruden trdi, da zajemajo Nemci že davno svoje melodije iz slovanskih narodnih popevk, ker so

Beethoven je za VI. simfonijo porabil tudi melodijo narodne popevke „Kad sam v Šopronj v šolo hodil“, ki je že sila stara. A kje sta Beethoven in Haydn te pesmi slišala? Morda sta slišala na Dunaju Slovane prepevati ali sta dobila v roke stare zapisane pesmi. Beethoven je imel za učitelja odličnega muzika in goslača Hrvata Zupančiča, ter sta bila kasneje prav intimna prijatelja. Tudi je živel Beethoven dalje časa v Eisenstadtu, kjer je mnogo Hrvatov. Haydn je bil rojen v Rohrau pri Brucku n. L., kjer je bila včasih cela vrsta hrvaških vasi; tudi je bil kapelnik pri knezu Esterhazyju v Ődenburgu, kjer je še danes več hrvaških vasi in kjer se je pred 100 leti govorila še čista hrvaščina. Tam je slišal pesmi „Oj Jelena, jabuka zelena“ ali „Daleki putevi“ ter „Djevojčica potok gazi“; vse je upotrebil v finalu D-dur simfonije. Koliko je Haydn tematično obdelal raznih jugoslovanskih motivov, je dokazal že Kuhač v „Viencu“ l. 1880. Znano je, da izvira naša himna „Bog ohrani, Bog obvari“ iz hrvaške narodne pesmi „V jutro rano se ja vstanem...“, ki tudi prozodično docela harmo-

karla in sicer ne pri Roncevalsu, nego pri Premislavi, (Prenzlau), blizu Stetina v Uckermarki. Imena oseb in krajev v Rolandovih pesmih kažejo slovanski izvor. Karl Veliki je bil torej premagan od Slovanov, ne pa od Saracenov ali Arabcev.

Poštni nabiralnik za pisma.

Nabiralniki so znani povsod. Kakor poštna znamke je tudi poštna skrinjica sad modernega prometa. Toda poštna skrinjice so poznali že davno in menda najprej v Afriki. Že spozetka 17. veka je bila na Rtiču dobre nade (Caput bonae spei) skrinja iz kamena, kamor so metali pisma Holandci, ki so potovali v Indijo. Skrinja je stala v luki, in pisma so jemali iz nje Holandci, da so zvedeli, kako so potovali njihovi rojaki do omenjenega rtiča. Tudi na otoku sv. Helene so bile pisemske skrinje za mornarje in ladjevodje. Mornarji so imeli torej prvi gotove prostore, kjer so puščali pisma, da so za njimi došli tovariši zvedeli, kako potujejo in kam so njih predniki namenjeni. Na Nemškem so

Mazurka. — Poljske devojke in mladeniči plešejo pred kmečko kočjo v nedeljo popoldne poljsko mazurko v narodnih nošah. — Kinematografski prizor prvega slovanskega kina »Kosciuszka«.

pametnejši, kakor tisti slovanski skladatelji, ki iščejo nadahnenja v nemški in laški glasbi. Beethovenova VI. simfonija ima svoj glavni tema iz srbske narodne pesmi „Širvonja do širvonja“ in iz hrvaške narodne pesmi „Kiša pada, trava raste“; v Haydnovi E-dur in D-dur simfoniji sta glavna tema iz hrvaških narodnih popevk „Djevojčica potok gazi“ in „Daleki putevi“. Profesor Major hoče sumiti, da so narodne pesmi zajemale iz — simfonij, kar je pač zelo smešno, ker srbski in hrvaški kmetje ne slišijo simfoničnih koncertov, ker jih nimajo in ker bi bila vstopnina previsoka, četudi bi jih mogli slišati. Na vaseh se simfonije ne svirajo; po mestih pa kmetje ne zahajajo v koncerte. Gotovo je torej, da sta Beethoven in Haydn te motive zajela naravnost in brez premene iz naših narodnih pesmi, ki so daleko starejše ko umetne simfonije. Besedilo pesmi „Širvonja do širvonja“ je že toli staro, da je današnjim Srbom in Hrvatom že docela nerazumljivo. Nekatere besede v nji se sploh več ne rabijo v živem jeziku. Pesmi so se pele [pri takozvanih sigrah, skupnih plesih.

nira z ritmom himninega teksta. Slovanska narodna pesem je še bogat vrec, ki naj bi črpali iz njega predvsem naši skladatelji.

Roland in pesmi o njem.

Karl Vel. je bil tudi premagan. Nemci se ponajajo z idealnim junakom Rolandom, o katerem pojo nemške narodne pesmi. Postavljajo mu tudi spomenike, stebre i. dr. Pesmi o Rolandu pripovedujejo, da je bil Roland sijajen vitez v vojski Karla Velikega. V vojni proti Saracenom v Španiji se je Roland posebno odlikoval. Karlova armada je pri prehodu Pirenej zašla v dolino Roncevals, kjer je bila vojska pobita in Roland ubit. V „Staroslovanu“ poroča J. Kuffner, da so nove zgodovinske preiskave dognale, da Karlova vojska sploh ni šla čez Pireneje in da „Saraceni“ niso bili Arabci v Španiji, nego da so bili Karlovi nasprotniki oni Slovani, ki so bili nastanjeni med Odrom in Labo ob morskimi obali. Roland je bil mejni grof vendske (slovanske) mejne dežele, velikaš iz Karlovega spremstva. Ta grof se je žrtvoval za

postavili prvo skrinjico za pisma na berlinski pošti l. 1765 in sicer v vežo; druga skrinjica se je pojavila v Lipskem l. 1824, seveda tudi v veži na pošti. Po ulicah še niso zaupali občinstvu. Zato so morali ljudje še dolgo prinašati svoja pisma prav na pošto. Državni poštni promet še ni bil vpeljan, nego je imelo vsako mesto svojo pošto. Poštar je pošiljal po svojem okolišu slugo s torbo, da je zvonil po ulicah in zbiral pisma. Na Dunaju pa so imeli poštni slugo ropotulje, zato so rekli pošti „Klapperpost“. Šele l. 1850 so bile uvedene znamke in nato so se povsod pojavile tudi poštna skrinjice. Največ poštne nabiralnikov je na Nemškem, namreč 153.187; na Francoskem jih je 83.100, na Angleškem in Irskem 69.332, na Avstrijskem 43.317, v Italiji 36.270, na Ruskem 27.769 in v Švici 13.472 skrinjic. Najmanje jih ima Grška, 913! Ne, še manje jih je na Turškem, ki šteje v Evropi, Aziji in Afriki skupaj le 486 skrinjic. V vsej Evropi je okoli 510.000 poštne nabiralnikov. Na Danskem je za vsakih 234 oseb ena skrinjica, na Turškem pa na 69.300 oseb tudi le ena. V Zedinjenih drža-

vah imajo 144.640 skrinjic, torej še manje kot Nemčija. Največ skrinjic imajo na Danskem, v Švici in v Luksemburgu, ker ondi je določeno za 286—424 oseb že po en nabiralnik.

Ženski vestnik.

Japonka o ženskem vprašanju. Ugledni japonski mesečnik „Shin Nippon“ je otvoril anketo o ženskem vprašanju na Japonskem. Neka odlična Japonka je odgovorila, da treba predvsem urediti zakonsko pravo. Krivično je, da se prešestnice huje kaznuje ko prešestnike ter ostajajo moški zaradi prestopkov zakonske zvestobe navadno nekaznovani. Razmerja moža in žene naj bi sploh ne dooločal zakon. Ako se med sabo nič več ne spoštujeta in ne ljubita, je nesmiselno, — piše Iwano Sei — da ju veže zakonik še vedno nerazdružno. Tudi ženske naj bi se smele baviti s politikom in smele voliti. Ce-

Snažilke črevljev. V Ameriki malokje snažijo črevlje doma. Tudi pri najboljših in premožnih rodbinah, kjer imaje služkinjo, se zdi gospodarju za služkinjo poniževalno, da bi snažila črevlje. Zato obleče umazane črevlje in si jih da osnažiti na najbližnjem oglu. Toda Amerika nima samo vse polno snažilcev črevljev, ki čakajo na ulici na delo; v novejšem času so odprle svoja podjetja tudi snažilke črevljev za ženske, ki imajo vse obilo posla. Na Francoskem: v Parizu, v Toulonu in nekaterih drugih mestih — pa si dajo gospodje na cesti jako radi snaži črevlje od svežih, mladih deklet. Francozi vendarle še niso taki kavalirji kakor Amerikanci.

Ženska — sodnik. V Hamerfestu na Norveškem, v najbolj severnem mestu Evrope, je bila gospa dr. Ruth Sörensonova imenovana za namestnico mestnega sodnika. Gospa Sörensonova je rojena l. 1877, leta 1900 je napravila doktorat prava in je bila od l. 1907 odvetnica v Kristjaniji.

dajo čestokrat ves grunt, kakor ga drugi poženejo po grlu. Milijone ljudskega premoženja bi se dalo prihraniti, če bi se zmanjšali procesi. Posestniki bi izkazali samo sebi in svojim velikansko dobroto, ako bi bili malo bolj popustljivi napram svojim sosedom in li se izlepa pobotali zaradi meje, poti i. dr. V tem oziru naj bi žene blažilno vplivale na svoje može in naj bi jim izkušale dokazati, da je pravdarstvo huda in sila draga bolezen, katere se je treba ogibati, kakor kuge. Tožariti se zaradi nične malenkosti iz trdoglavosti je neodpustljiva lahkomišljenost. Lepa beseda lepo mesto najde, in izlepa se da mnogokaj doseči. Pravdajmo se le v skrajni sili in kadar gre za res kaj velikega!

Kako so moralni! Na berolinskem dvoru so izdali ukaz, da ne sme imeti na dvornih plesih nobena dama na krilu modernega razporka, ki pokazuje nogavico. Vsako damo je odsloviti, čeprav je bila povabljena. Dovoljeno pa je še nadalje, da imajo . . . ne, celo ukazano je, da morajo imeti dame na dvornih

Po poljsko-ruski bitki pri Raclawicah: Poljski kmetje in kmetice s kosami, bati, vilami in železnimi grabljami pobijajo smrtno ranjene ruske vojake (dne 4. aprila 1794). — Kinematografski prizor slovanskega kina »Kosciuszka«.

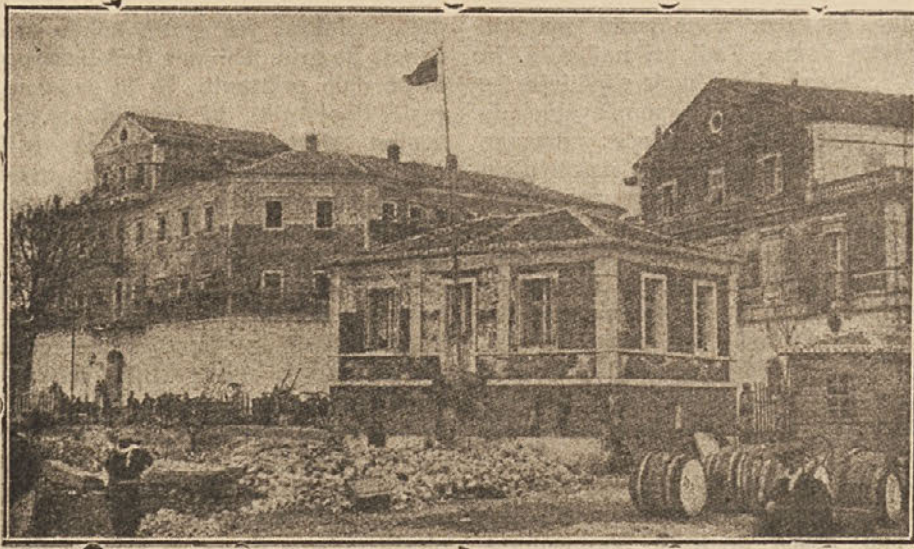
sarsko vseučilišče naj se odpre tudi ženskam, ker ni vzroka, zapirati ženi vrata k višji izobrazbi. Tudi na vlado naj bi imele ženske vpliv, zakaj ženske imajo do države prav iste dolžnosti, ki jih imajo možje. Žal, da leži še večina Japonk v globokem snu in se za javna vprašanja ne briga. Za žensko zahteva gospa Sei popolno osebno svobodo ter naj se dovoli, da občujejo ženske svobodno tudi izven obitelji. Ona, ga. Sei, si je že priborila svobodo ter piše članke, ne da bi poprej vprašala svojega moža; ona razpolaga s časom po svoji volji, ne pa kakor mnoge Japonke, ki se bavijo edinole z možem, otroki in gosti. Japonka postani samosvoj človek, preneha naj biti igrača moževa, sužnja otrok in blago staršev, ki jo omože le po svoji volji, ne pa po njeni volji. Kakor je videti, je prodril moderni duh tudi med Japonke.

Pravdarstvo. O vsem različnem ima svet statistiko: koliko ljudi umrje vsako leto na koleri, jetiki, koliko se jih umori, in koliko omoži itd., nihče pa menda ne ve, koliko žrtev zapade leto na leto pravdarski kugi. Ta bolezen je hujša kot prava kuga, ker jo je najti povsod, pri gospodi in na kmetih. Prav posebno pa divja ta pravdarska bolezen med kmečkim ljudstvom. Zaradi majhnega koščka poti, zaradi pedi slabe zemlje, zaradi starega, nič vrednega drevesa ali malega grma vodita čestokrat soseda tožbo, ki traja leta in leta in se podeduje od očeta na sina. Take pravde pa veljajo ogromno denarja. To večkrat ni več boj za pravico, marveč boj dveh denarnic, boj dveh volj. Prav dostikrat gre samo za to, kdo je bolj trmast in kdo dalje časa vzdrži. Koliko življenske sile se izgubi na ta način! V večnem pričakovanju, strahu in upanju žive pravdarji ter zaprav-

plesih pol hrbta golega, pol prsi nezakritih, vrat in pleča naga in roke preko ramen brez najtanjše tančice. Zgornje telo smatrajo torej pri dvorih tudi golo za popolnoma moralno, — noga pa se ne sme pokazati niti do srede meč, čeprav je obuta in oblečena v nogavico. Bog razumi to moralo!

„Gospa doktorjeva.“ Pri Nemcih je navada, da dobe gospe naslov svojega moža. „Frau Doktor, Frau Professor“ itd. To navado so prevzeli tudi Slovenci od Nemcev in tako imamo tudi pri nas „gospe doktorjeve, gospe profesorjeve“ i. dr. Dokler ni bilo med ženskami resničnih doktoric in profesorice, ravnateljic in svetnic, ni bilo končno to nič tako čudnega. Danes pa so taki nezasluzeni naslovi naravnost smešni in se smejo imenovati doktorice in profesorice le one ženske, ki imajo doktorske ozir. profsorske diplome. Sploh naj bo v času ženske

Palača albanskega kneza, princa Wieda. (Na levi prinčev dvor, na desni magistrat v Draču).

Dr. Mariana Plehn, prva ženska vseučiliška profesorica na Bavarskem. Od l. 1898. deluje na poizkusni štaciji monakovskega živinozdravniškega vseučilišča. Napisala je celo vrsto publikacij, tikajočih se biologije in patologije rib. Njeno najpopularnejše delo obravnava „Die Fische des Meeres u. der Binnenwässer“.

Delaven rodoljub iz ljudskih vrst. V Podmelcu je zadnjega dne januarja t. l. umrl Jakob Miklavčič, čevljarški mojster, ustanovnik in odbornik ondotnega Prosto-voljnega gasilnega društva. Za to društvo je deloval jako požrtvovalno in bil tudi drugače zelo agilen delavec na političnem gospodarskem polju. V času balkanske vojne se je prvi zavzel za nabiranje prispevkov za balkanski Rdeči križ med svojimi znanci. Bil je tudi odbornik ondotnega izobraževalnega društva. Skromnemu, ti-hemu slovenskemu mladeniču je domača občina priredila zelo časten pogreb. Podmelec mu ohrani hvaležen spomin. Bodi mu lahka domača zemlja!

Zimske radosti. Veliki sneg, ki je padel v letošnji zimi, je ugodno vplival na razvoj zimskih športov v naši lepi domovini. Dne 25. januarja t. l. smo imeli pod Tivolijem v Ljubljani slovensko sankarsko tekmo, dne 8. februarja t. l. pa na velikem in izbornem sankališču v Bohinju veliko mednarodno sankarsko tekmo, ki se je udeležilo 98 tekmovalcev, Slovencev, Nemcev in Lahov iz Kranjske, Goriške in Trsta. Bohinj je pravcati slovenski raj, ki je bil v svojem zimskem plašču še razkošnejši. Tekma, ki jo je priredila kranjska deželna zveza prometnih društev, se je izvršila vzorno in brez ne-

emancipacije ženska samo to, kar si je s svojim trudom in delom sama zaslužila. Lepotičiti se s tujim — četudi le moževim — perjem, naj bo današnje resne in naobražene žene ne vredno. Na Angleškem in Francoskem poznajo samo „gospo“ „mistress“ in „madame“, in tudi gospodje niso v zasebnem življenju „svetniki“ ali kaj enakega, nego jih kliče vse po priimku. Ženo Eduarda V., kralja velike Britanije in Irske, nazivljejo kratko „madame“ in kraljica Marija Antoinetta ter cesarica Evgenija sta bili tudi samo „madame“. Naj torej tudi nam Slovenkam zadošča naslov „gospa“, ali vsaj „milostiva“, kdor se ne zadovolji z „gospo“.

Tolstoj in njegova žena. Znameniti ruski pisatelj je pisal tako nečtljivo, da razun njegove žene Sofije Andrejevne ni znal nihče čitati njegovega rokopisa. Dostikrat se je dogodilo, da pozneje niti sam ni mogel več čitati tega, kar je napisal. Pri korekturi je čestokrat vse razmetal in zmešal, da je morala žena noči in noči nanovo prepisovati. O tem piše njegov sin Ilija takole: Delo naše mame se nam je zdelo vse večje kot očetovo. Sedela je pri svoji pisalni mizi ter ves svoj svobodni čas pisala, razbirajoča očetove čačke. Tako je prebila cele večere; dostikrat je šla spat pozno v noči, ko smo mi že vsi počivali. Včasih, ko nikakor ni mogla čitati kake besede, je šla vprašat očeta. A to se je zgodilo prav redkokdaj, ker ga ni rada vznemirjala. V takih slučajih je vzel oče rokopis v roke ter zagodrnjal: kaj je tu nerazumljivega? Začel je brati, a na nekaterih mestih je sam z velikim trudom čital, oziroma si je sproti izmišljal, kaj je napisano. Večkrat je mama našla slovnične napake, pokazala jih je očetu in jih tudi sama popravljala. Ko so l. 1875 začeli tiskati v „Ruskem Vjestniku“ „Ano Karenino“, je Tolstoj vse križem popravljal že stavljeni rokopis, tako, da se razun mame ni mogel nihče spoznati. In mama je sedela takrat po cele noči in je prepisovala korekturo na čisto. Ko je bilo že vse pripravljeno, da se pošlje na pošto, je vzel oče zadnji mamin čistopis in ga je iznova popravljal. L. 1878 je bila „Karenina“ dotiskana; imela je velik uspeh. Tolstoj sam pa se ni mogel dovolj načuditi, da hočejo ljudje čitati nekaj „tako slabega in malovrednega“.

Naše slike.

Zimske žrtve. Letošnja strašna zima zahteva tudi ogromno ljudskih žrtev. Koliko ljudi je zamedel sneg in koliko jih je zmrznilo v burji in viharju, tega pač ne zvedemo nikdar. Tudi v češki Šumavi, poleti najkrasnejšem delu češke zemlje, se je dogodil tragičen slučaj, ki je pač ne navaden v ogromnem številu letošnjih

sličnih nesreč. Seljak Vaclav Reicher se je vozil s težko naloženimi sani po cesti do Tachova. V grozni snežni vijavici in burji pa je cesta pod snegom izginila, in konji so zašli. Zavlekli so sani na polje in končno so zabredli v jarek, iz katerega se niso mogli dvigniti. Bila je ledeno mrzla noč. Seljak je imel s seboj 8 letno hčerko. Ko si je še eden konj zlomil nogo, se niso mogli geniti nikamor več. Oče in hči sta klicala na pomoč, a — zaman. Utrojena sta oče in hči na saneh zadremala in zaspala na večno. Drugo jutro so našli kmetje očeta, hčer in konja mrtve, le drugi konj je še dajal znake življenja, a poginil je tudi ta, še predno so ga mogli spraviti na noge.

Vulkanski izbruh na Japonskem: Ognjenik Mitake bruha ogenj in dim.

Star dudak iz lužiško-srbske vasi in dve Lužičanki v narodni nedeljski noši.

sreče. Zmagali so člani Ljubljanskega športnega kluba, a darila so dobili za lepe uspehe člani raznih klubov. Tudi dame so se zelo odlikovale z eleganco in pogumnostjo. Prihodnjič prinesemo nekaj slik s te krasne priredbe, ki je bila vseskozi demokratična in so se je udeležili gospodje vseh slojev, gospe, gospodične in celo male deklice. V Bohinju se zdaj vsako nedeljo vztrajno sankajo in smučajo. Po zaslugi kranjske zveze je ondi prav živahen tujski promet. Danes prinašamo sliko male dražestne sankalice.

Četrta avstro-ogrška velika vojna ladija „Szent Istvan“. Dne 17. januarja t. l. so spustili ta bojni velebrod na Reki v morje. Ladija je 151 $\frac{1}{2}$ m dolga, 27 $\frac{1}{2}$ m široka, 16 m globoka ter je oborožena z 11 velikimi topi v 4 stolpih, z 12 baterijskimi in 19 brzostrelnimi topi. Oklopne plošče, ki pokrivajo ladijo, so 300 mm debele. Stroji imajo 25.000 konjskih sil ter dajo ladiji hitrost 6000 morskih milj na vsako uro. Krogla iz topa v stolpu tehta 450 kg. Za vsak tak strel je treba 25 kg smodnika, in vsak tak strel stane 4000 K. Tudi krov ladije je zavarovan z oklepom. „Szent Istvan“ je ogromna trdnjava sredi morja; v njej je parna kuhinja, parna pekarna, pralnica in sušilnica, mrzla in vroča velika kopel, skladišče mesa in živil, ledenica, parna kurjava in elektrarna za 1500 žarnic ter cela vrsta spalnic, jedilnic, igralnic, salonov, pisarnic i. dr. „Szent Istvan“ je ime prvega ogrskega kralja, sv. Štefana. Nova bojna ladija je četrti dridnót našega bojnega ladijevja in baje vzorna.

Iz Rihemberka prijavljamo danes dve sliki. Pevski zbor, ki poje v cerkvi in sodeluje pri vseh prireditvah rihemberškega kršč. socij. izobraževalnega društva, ima velik repertoar, saj izvaja 7 latinskih maš ter nešteto drugih skladb domačih in tujih skladateljev. Pevovodja mu je Fr. Valenčič, tajnik posojilnice. V nedeljo, 15. t. m. izvajajo spevoigro „Kovačev študent“, uglasbil V. Vodopivec. Telovadno društvo Orel šteje 25 telovadcev. Načelnik mu je Ig. Vidmar. Društvo nastopa javno do petkrat na leto. Lani 18. maja je bil v Rihemberku orlovski zlet, na katerem je te-

lovadilo 105 mladeničev. Vaje imajo dvakrat na teden. V Rihemberku je narodno društveno življenje zelo živahno, saj obstoja ondi tudi telovadno društvo „Sokol“ in pevsko-bralno društvo „Sivi grad“. Občina rihemberška šteje nad 3000 duš.

Izjava. Podpisano uredništvo izjavlja, da slike gospoda kaplana Franca Krischeja iz Vodice ni za objavo prejelo od navedenega gospoda samega, nego je bila slika objavljena v številki, ki je prinesla poro-

čilo o takozvani „Vodiški Johanci“, brez vednosti in dovoljenja gospoda kaplana. To izjavo podajamo, da se izognemo tožbi po § 13 in 52 zakona od 26. decembra 1895 drž. zakonika št. 197. — Uredništvo Slov. Ilustr. Tednika.

Razne vesti.

Za narodno umetnost. Novi ravnatelj Velike opere v Parizu je dobil od francoske vlade ukaz, da sme vsako leto uprizoriti le eno tujo opero, da pa mora spraviti na oder vsako leto vsaj 17 aktov novih francoskih opernih del! Nemci se zato jeze in hočejo odgovoriti Francozom s tem, da izključijo s svojih odrov vse tuje opere ter gojiti le nemško opero. Francozi in Nemci se morejo pač par let omejiti le na domača operna dela, a dolgo ne. Tudi občinstvo s tem ne bo zadovoljno. Gotovo pa je, da bi moralo vsako gledališče gojiti predvsem domača dela, če jih ima na razpolago.

Japonsko mesto Kagošima, ki ga je razrušil bljuvajoči ognjenik (glej v št. 5. našega lista dve sliki!) je bilo cvetoče in slavno mesto. V njem se je rodilo več velikih japonskih mož, med njimi tudi generala Nogi in Togo, zmagalca Rusov. Mesto leži v rodovitni dolini. V luki pristajajo tudi tuje ladje in tudi avstrijske bojne ladje ondi počivajo. Le 5 km daleč leži otok Sakurašime, na katerem je vulkan Sakuryama, kar pomeni črešnjava gora. Črešnjev cvet je Japoncem posebno priljubljen. S črešnjevim cvetom primerjajo pesniki dekliške ustnice in ženska telesa. Vojaki nosijo na čepicah najrajši črešnjin cvet. Ob mestu Kagošimi se izdeluje slavni japonski porcelan, ki ga znajo Japonci čudovito nežno in umetniško poslikavati. Japonci radi darujejo prijateljem kipce bogov in živali. Zlasti bog Ta-ta-tutse (velik, velik trebuh) je večkrat med darili. Bog Ta-ta-tutse je namreč bog zadovoljnosti, sitosti, miro-

Najstarejši Makedonec: 102 leti stari Djuro Zaradić.

Pevski mešani zbor v Rihemberku na Goriškem.

ljubnosti. Tudi žerjav in kornjača (želva) sta med kipei. Obe živali imata trdno in dolgo življenje. Dalje darujejo za novo leto vejico pinije, bambusovo cevko in slivo, češ: „Želim ti, da ostaneš svež ko vedno zelena pinija, neuklonljiv ko bambus in plodovit ko sliva!“ Sploh Japonci z darovi vedno simbolično izražajo svoje želje. Dasi so Japonci zelo fantastični v svoji veri ter so tudi njihove slike in risbe iz verskega življenja zelo bujne po domišljiji, so njihove krajevne slike čudovito realistične. Zelo radi slikajo tek, skok, beg, padec, kar znajo izborno. Japonska umetnost je vseskozi samosvoja, narodna, brez naslanjanja na tuje vzore. Zato je japonska umetnost res originalna. Vulkan je tudi japonski umetnosti prizadel veliko škodo.

Maeterlinck na indeksu. Vsa dela belgijsko-francoskega pesnika Maurica Maeterlincka so prišla na indeks ter so torej katoličanom prepovedana. Maeterlinckove drame in filozofska dela so zapadla indeksu zlasti zaradi poslednje knjige „Po smrti“, v kateri pesnik dokazuje, da človeška duša ni neumrljiva. To filozofsko knjigo so katoliški kritiki zelo obsojali, in končno so — kakor vsa dela Gabrijela D'Annunzia — obsojena tudi brez izjeme vsa Maeterlinckova. Na slovenskem odru so igrali že dve njegovi drami.

Kaj vse ljudje jedo? Že v sv. pismu moremo čitati, da Izraelci v puščavi niso živeli le od mane, nego tudi od kobilice. Grški zgodovinar Strabon, ki je živel davno pred Kristom, piše, da so tudi Etiopci, celo njihovi vladarji, radi jedli kobilice. Historik Plinij poroča isto o Partih. Mnogi azijski in afriški narodi pa še danes uživajo žuželke. Hotentoti jedo velike kobilice kuhane ali pa razmlete, v juhi ali sveže ubite. Habešani kobilice pražijo ali zmešajo med moko ter peko v kruhu. Nekateri azijski narodi, tudi indski, jedo termite, stavitelje stolpčastih gnezd. Baje imajo termite sladek okus, čisto kakor torta ali krema. Indi termite kar na vodi kuhajo in sicer brez vsakršne začimbe. Stari Grki so jedli baje cikade; Aristotel in Aristofan omenjata cikade kot delikateso. Ameriški Indijanci jedo tudi razne žuželke. Veliki mravljinici so posebno priljubljena jed. O tej indijanski jedi je pisal že Aleksander Humboldt. Tudi hrošče, metulje in celo ličinke jedo ljudje.

To je karijera! V Londonu je umrl meseca julija 1913 milijonar Anthony Brady iz New Yorka, ki je zapustil nad 200 milijonov dolarjev, t. j. okoli milijardo kron. Brady se je s svojim očetom preselil iz Francije v Ameriko. Imel je takrat šest let. Začel je s svojo karijero kot hotelski sel („Laufbursch“),

pozneje je bil natak, nato je začel špekulirati z akcijami novih železniških in tramvajskih zvez, ki so se obnesle nečuvno izborno. Tako je postal bivši pikolo končno milijardar.

Delaven rodoljub iz ljudskih vrst: Jakob Miklavčič, črevljarski mojster, umrl 31. jan. t. l., ustanovnik in odbornik dveh slovenskih društev.

Židovska prisega. Doslej so prisegli židje s pokrito glavo in položivši tri prste

Slovensko telovadno društvo »Orel« v Rihemberku na Goriškem.

desnice na pet stavkov v koranu. Hrvaški židje smatrajo ta stari način priseganja žaljivim in hočejo prisegati, kakor druge vere. Tudi brezverci bodo smeli priseči brez pozivljanja na Boga. Rekli bodo namesto: Prisezam pri Bogu vsemogočnem in vsegavednem... „Izjavljam s tem svečano, da...“ Končni stavek: „Tako mi Bog pomoz!“ za nje odpade. Ta svečana izjava naj ima vrednost prisega in vse njene pravne posledice. V Avstro-Ogrski ni dovoljeno ne pripadati nobeni veri; zato velja nova, prisežna izjava le za brezverce tujih držav. V naši državi mora vsak državljani priseči pri Bogu, četudi je brezverec.

Tudi valček je bil nemoralen. Mnenje, kaj je spodobno ali nespodobno, moralno in nemoralno, se menja. Znano je, da ni isti čin povsod na svetu moralen ali nemoralen ter da smatrajo ljudje na raznih delih sveta isto stvar ali za grdo ali za lepo. Za nas velja le tisto za lepo in dobro, kar smatra večina Evropevcov za tako. A tudi v Evropi se sčasom izpreminja marsikaj grdega v lepo. Tako n. pr. so smatrali še l. 1824 v Parizu valček za zelo nedostojen ples. V listu „L'Influence“ je izšel 4. junija 1824 članek „Žalostno pomanjkanje čuta za dostojnost“ in se je glasil: Ples, zvan valček ali valse, ki je prišel z Nemškega, je dosegel v veliki meri simpatije višjih pariških krogov. Nedavno je bilo mnogo balov, pa tudi v salonih plemstva, kjer so dame, da, celo matere plesale valček v naročjih kavalirjev, ki so jim bili povsem tuje osebe. Možje so morali gledati, kako se jim drage in spoštovane žene nesramno in prosto vrte z moškimi, ki jim pravzaprav niso prav nič mari. Mi se niti ne upamo ta nemoralni in pogubni ples opisovati natančneje, nego le z žalostjo pribijemo, da je ta ples vseč moškimi in celo ženskam, dasi bi morale biti baš one narodu vzor dostojnosti in kreposti. Duhovščina je vostalem že dobila naročilo, da s prižnic prekrolne valček, ki duhove le bega, srca razjeda in duše zastruplja.“ — Danes pa se pleše valček že povsod brez zgražanja. Tako se zgodi pač tudi drugim novim plesom, ki razburjajo današnje konservativne duhove.

Ruski kmetje — veleizdajice. V Marmaroškem Sigtetu se vrši velika in senzacionalna sodna obravnava proti 94 ogrskim kmečkim Rusom, ki so obtoženi veleizdajstva. Dobivali so iz ruskih samostanov in od raznih oseb na Ruskem knjige, časopise in molitvenike. Na Madjarskem takih ruskih knjig ne dobe; ker pa so Rusi, čitajo radi ruske knjige. Toda ruskih knjig dober Avstrijec niti ne pogleda. Ti kmetje so hoteli prestopiti iz grške katoliške [unijatske] cerkve v

Zimske radosti: Sankačica pri tekmi v Ljubljani.

grško-pravoslavno vero, ki je ruska. A to je njih drugi vnebovpijoči greh. Nekateri so tudi nekaj slišali o neki bodoči vojni med Avstro-Ogrsko in Rusijo ter so bajè govorili, da pride kmalu ruska vojska in zasede njihove kraje. To je njihov tretji greh! V molitvenikih, ki so jih dobili ti ogrski kmetje — sami ubožci brez smisla za politiko, malo izobraženi in skrbeči le za skorjico kruha — pa je bila tudi molitev za carja in Rusijo. Seveda. Kakor so v avstrijskih molitvenikih molitve za cesarja in našo državo, prav tako imajo ruski molitveniki molitve za ruskega carja. Zaradi teh molitvenikov dolže zdaj uboge kmetiče in kmetice veleizdajstva. Toda vsa preiskava, vse beriške in žandarske nasilnosti, vse falzifikacije protokolov ne morejo dokazati, da bi bili ruski seljaki sploh sanjali o kakšni veleizdaji, ker so za to prenevedni in preveliki berački. Glavni obtoženec je ruski pop Aleksij Kaba-ljuk, ki se je bil izobrazil v ruskih samostanih in na Atoški gori. Ta trdi venomer, da je imelo vse gibanje med ogrskimi Rusi čisto verski značaj brez sledu kake politike. Drugi glavni krivec je ruski učitelj Voborčuk, bivši menih. Vse kaže, da bo ta proces, ki traja že od srede decembra 1913, le nova blamaža za madjarsko vohunstvo. Po srbski veleizdajniški pravdi v Zagrebu, ki je prinesla našim vladam le svetovno blamažo, doživljamo enak škandal, ki nam ne poveča ugleda v Evropi. Vedno mora biti kak slo-

vanski narod veleizdajniški. Hrvatje in Srbi, Čehi, Slovaki in Slovenci so že bili na vrsti; zdaj so se skupali na ogrske Ruse. Čudno, vedno le Slovani! Zares, pravi raj uživamo v svoji ljubi Avstro-Ogrski. Večina slovanska je vedno izdajalska in preganja jo manjšina. Ali ni to značilno? Nemci, Italijani in Madjari nas uče patrijotizma. Haha! Volk uči ovce vegetarijanstva! Smešno bi bilo to, če bi ne bilo toli predrzno, nesramno in žalostno. Naša Avstrija je po številu ljudi in narodov, po večini vojakov, po moči davkov in po veljavi talentov pred vsem slovanskim država. A vendar imajo v roki koročač Nemci, Madjari in Lahi — Slovani pa jim mirno držimo hrbet. Kako dolgo pa še? Kot zvesti Avstrijci moramo zahtevati, da se temu škandalu končno vendar napravi že konec, saj se smeši naša uboga država pred svetom. Polkovnik Redel in njegovi pajdaši so nam pokazali, da je veleizdajnika iskati in najti drugje, le ne med — nami!

Bodite previdni pri nakupu ur, verižic, uhanov in sploh zlatnine, srebrnine itd. Popolno jamstvo za solidno in reelno postrežbo pri konkurenčno nizkih cenah nudi tvrdka H. Suttner v Ljubljani, št. 5, ki je največja domača razpošiljalnica zlatnine, srebrnine itd na slovanskem jugu. Pišite po cenik, ki ga dobite zastonj in poštine prosto.

Da se izognemo vednim odgovarjanjem pismenim potom, ponovimo danes še en-

krat, kar smo že tolikokrat pisali, namreč, da slike dobijo le oni, ki pošljejo za vsako sliko za ovoj in poštino 40 v. Slike so predrage, da bi še mi trpeli poštino in ovojnino in se na zahteve naročnikov, ki ne vpošljejo ob enem tudi 40 v za vsako sliko, ne bomo ozirali. Upravništvo.

MARKO STOJAN:

Za svobodo in ljubezen.

Roman z Balkana.

Vse pravice pridržane.

48 nadaljevanje.

Helena ga je pogledala z iskro blazne nade v očeh; takoj nato pa se je udarila z rokami po čelu, zmajala z glavo in zajokala glasno, krčevito . . .

„Gorje mi, nesrečnici! . . .“ se je izvilo sunkoma njenim ustom. „Prosta sem, a moje življenje je strto na veke . . . Nevredna sem, podati vam roko v znamenje svoje zahvale . . .“

Toda že je stiskal poročnik njene drobne prste, šepetaje ji z gorkim, usmiljenim glasom:

„Helena, ali še veste, kako je bilo nekdanj? Ali še pomnite, kaj sva se menila pred leti — v tistih srečnih, zlatih dneh, ki ne ugasnejo do smrti v mojem srcu? Ne plakajte, draga moja, ne govorite mi reči, ki jih ne razumem — ki jih nočem razumeti! Pot iz te hiše nas bo vodila vse v novo življenje! Pozabite, kar je bilo; mislite na to, da je vaša dolžnost do sebe, do svoje mladosti in do vseh, ki ste jim dragi . . . do njih, ki jih morete osrečiti — ah! tako brezmejno . . . in ki jim dajete, ako prav tolmačim vaše besede, sami nekakšno pravico do svoje hvaležnosti . . . da je vaša dolžnost do njih, pozabiti! . . . Helena, pred letom dni mi je umrla oddaljena sorodnica in mi zapustila posestvo na Škotskem, s hišico v globoki samoti, obdano s svečanim čarom gorskih planot! Ta hišica vam je odprta, lady Helena . . . tam bi se dalo pozabiti najhujše gorje na svetu . . . Ali hočete poizkusiti, Helena? In — ali mi dovolite, pomagati vam pri tem namenu in posvetiti vašemu pozabljenju . . . vaši sreči, Helena . . . vse svoje življenje? . . .“

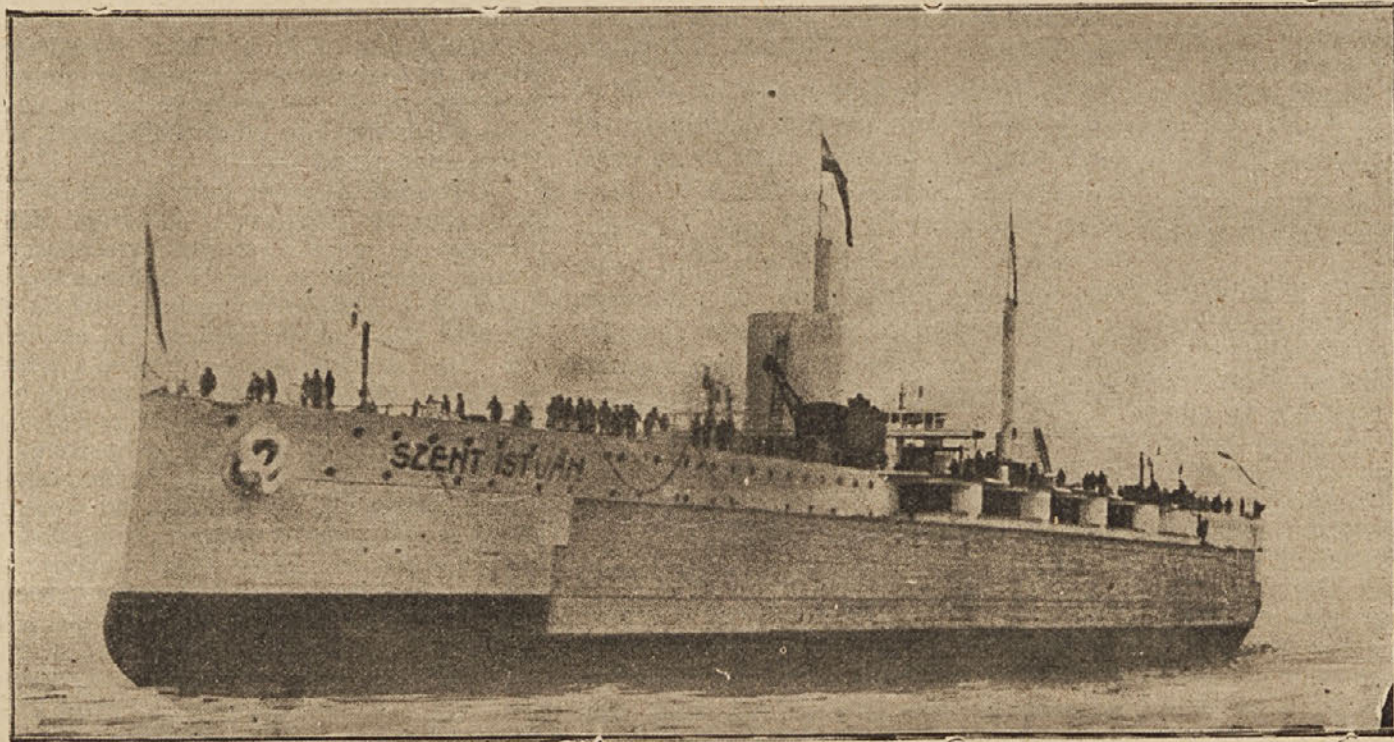
Umolknil je; Helena pa je zaihtela — ne bridko in obupno kakor prej, marveč srečno in odrešilno . . . In ona je bila tista, ki je zgrabila Wheelerjevo roko burno med obe dlani, poljublja je jo in oblijava jo s solzami neizmerne hvaležnosti.

Takrat je planil v sobo Estournelle s svojo novico, da manjka Browna.

Našli so ga kmalu. Ležal je v snegu, jedva osemdeset korakov pred Urošovo krčmo, ustreljen v prsi. Krogla ga je morala zadeti v trenotku, ko so se dvignili k naskoku, in zvrnil se je bil, neopažen od tovarišev, ki so drli naprej.

Dihal je še, in tudi govoril, dasi mu je bila smrt že znamenovala obličje.

„All right, gospoda! . . .“ je rekel trudoma Ivanu, Dušanu in Wheelerju ki so ga bili obstopili. „Ali ste zadovoljni? . . . Vse

Novi avstrijski dridnót (vojna ladja) »Szent Istvan«, ki so ga te dni na Reki izpustili v morje.

po sreči? ... No, to me veseli ... Jaz, kakor vidite ... sklepam račune ... Bojim se,“ je dejal z bledim nasmehom proti Ivanu in Dušanu, „da vama ne bom mogel več povedati ... svoje prave povesti ... Prosim, ne ženirajte se ... zaradi mene ... Ne zadržujte se ... mrtev človek je mrtev človek ... in jaz bom kmalu ... pri kraju ... s tem dolgočasnim opravkom ... Mrtvih je menda več ... Veste kaj? ... Kar nas ostane tu ... zmečite nas v hišo ... in zažgite ... tako smo vsaj varni pred turškimi šalami ... V moji listnici je ... trideset tisoč dolarjev gotovine ... tisto spravite ... naj bo za gazdo Uroša ... Mrtev je, pravite? ... Potem za njegove dediče ... ako jih ni ... pa za srbsko stvar ... po vaši volji ... Papirje pošljite ... v New York ... na naslov, ki ga ... nosi oporoka ... ki je tudi ... poleg ...“

Krvave pene so mu oblivalo brado; oči so se mu razširile — angel smrti je stal pred njimi ...

„Good bye, gospoda ... imejte se dobro ... Bilo je zanimivo ... izredno ... sem ... zadovoljen ...“

Strepetal je in ugasnil s hladnokrvnim, drznim nasmeškom na ustnicah.

Globoko presunjeni so stali tovariši v krogu.

„Fant in pol je bil, bratje!“ je izpregovoril Ivan. „Čast bodi njegovemu spominu ...“

Odkril se je. Vsi so sledili njegovemu zgledu.

Prenesli so Brownovo truplo v hišo. Nato so si izmili obleko in rane — bile so na srečo same neznatne praske — pokrepčali osvobojeni dekleti in se pripravili na pot.

V izbi gazde Uroša se je dvigala grmada, na kateri so počivala trupla komite Damjana in milijonarja Browna, gazde Uroša in njegove žene.

Sklenjeno je bilo, da ostaneta Pero in Marko do noči; v mraku zapalita hišo in dohitita ostale na dogovorjeni poti, kakor hitro bo mogoče.

Pero je odšel po konje.

Zdajci pa so skočili četniki kvišku: izza vogala se je začulo pokanje samokresa. Vsi so pograbili puške in planili proti hlevu, meneč, da so se pojavili nadomna novi sovražniki. Toda bilo ni nič hudega: Pero je samo postrelil živali, ki jim je bil zvesti Damjan porezal kite, da prepreči Arnavtom beg.

„Dobri Damjan!“ je vzkliknil Ivan, ki prej ni vedel za to njegovo delo. „Kdo ve, ali bi se nam bilo posrečilo delo rešitve, da se ni žrtvovala za nas ta hrabra, junaška duša! In žrtvoval se je: ako ne bi bil mislil na konje, bi bil lahko rešil svoje življenje ...“

S solzami v očeh je skočil še enkrat v izbo in poljubil mrtvem komiti blede roko.

Nato so pomagali Jerici in lady Heleni v sedlo, ozrli se še enkrat na ta kraj boja, zmage in gorja, ter odjahali.

Obšli so Skoplje v širokem loku.

V globoki noči so zagledali za sabo svet požara: padli boreci, prijatelji in neprijatelji, dobri in krivični, so razpadali v pepel, da vstanejo šele enkrat, na sodnji dan, in polože drug drugemu račun o svojem koncu pred stolom carja vseh svetov in vseh ustvarjenih bitij.

Drugi dan dopoldne sta jih došla Marko in Pero. Kljub veliki utrujenosti deklet so se ustavili šele popoldne, v skritem srbskem selu, pri ljudeh, siromašnih in zatiranih, dobrih in poštenih, kakor sta bila Kosta Petrović in gazda Uroš. Odpočili so si za največjo silo in nadaljevali pot

Mrtvi kapitali, krasna slavonska povest Josipa Kozarca, enega najmarkantnejših slavonskih pisateljev. Knjigi, ki obsega 12 tiskovnih pol na lepem papirju, je pridejan tudi Kozarčen životopis. V „Mrtvih kapitalih“ rešuje Kozarac znamenito gospodarsko-socialno vprašanje, opozarja, da je v Slavoniji mnogo plodne zemlje, a neobdelane. To je „mrtev kapital“, ki ga je treba oživiti. Kozarac vidi povesod po domovini mrtve kapitale. Vse drvi na lov za uradniškimi mesti, samo da je „gospod“, četudi občinski pisar in ima svojo „mesečno“ plačo. Za dijaka, ko položi maturo, so edini idealni poklici: profesor, medicinec, jurist, duhovnik. Nikdo se noče posvetiti poljedelstvu, obrti ali trgovini, da bi dvignil blagostanje svoje in svojega naroda. Med vso človeško družbo vlada nezdravo naziranje, da je samo oni „gospod“, da je samo oni „človek“, ki dobiva mesečno plačo, četudi pri tem strada. In tako nastaja nadprodukcija uradništva, a drugi poklici se zanemarjajo. Povest je od kraja do konca zelo zanimiva, živahno pisana in velike literarne vrednosti. Zlasti pa je za naše, slovenske razmere, kajti tudi pri nas imamo mnogo „mrtvih kapitalov“. Starši, čitajte to lepo povest in dajte jo čitati tudi svojim sinovom in hčeram, da bodo vzljubili domačo grudo in ne drvili v hladno tujino za negotovimi cilji! Povest je pa tudi sama na sebi zelo aktualna in vsebuje mnogo zelo dramatičnih prizorov, tako da je privlačna od koncu do kraja.

Za naročnike „Slov. Ilustr. Tednika“ stane broširan izvod 1:50 K, lepo v platno vezan pa 2:50 K. To knjigo dobe broširano zastonj in poštne prosto tisti naročniki, ki plačajo za Tednik naročnino za eno leto naprej. Kdor želi dobiti vezano, jo dobi, če pošlje za vezavo 1 K.

Kdor nam pridobi novega naročnika, ki plača vsaj za pol leta naročnino, dobi to knjigo zastonj in poštne prosto, če pa plača novi naročnik naročnino za eno leto naprej, dobi tudi on knjigo zastonj in poštne prosto.

čez nekaj ur, kajti niso se mogli čutiti varnih, dokler ni ležala meja turškega carstva za njihovim hrbtom.

In tudi ta trenotek je napočil za nekaj dni. Niso ga čakali brez težav, niti ne brez nevarnosti. Parkrat so se morale spustiti puške naših prijateljev v razgovor z roparskimi Arnavti, in tudi pasuš, ki so ga oddali na sicer nezastraženi točki meje turški straži, ki jih je hotela zajeti, je bil svinčen in ognjen. Toda v hipu nevarnosti je prihitela srbska četa — sovražniki so zbežali čez drn in strn ... naši junaki z rešenima deklicama so bili oteti, prosti na svobodni srbski zemlji, vrnjeni novemu, srečnemu življenju!

S prve brzozjavne postaje so obvestili očeta Javornika in gospo Jurišičevo o svoji srečni vrnitvi; in kako so se začudili in razveselili, ko je prejel Ivan par ur pozneje brzozjavko:

„Bog bodi zahvaljen! Pričakujem vas v Belgradu pri Jurišičevih. Tvoj oče.“

In zares — obenem z Dušanovo materjo in Ljubico jih je čakal na belgrajskem kolodvoru oče Javornik; siromak, ki mu hrepenenje ni dalo umreti in ki mu je nada vrnila moči, se je bil rad odzval vabilu gospe Jurišičke in njene dražestne hčerke ter je hitel v srbsko prestolnico, da počaka tam vseh srečnih ali nesrečnih novic.

Ali naj izkušamo opisati z besedami blaženost in genotje, s katerim so se objemali sin in oče, oče in hči, mati in sin, brat in sestra po tako dolgi in mučni ločitvi? Ali naj povemo, s kakšnim srečnim smehljajem na obrazu sta stopila Dušan in Jerica roko v roki pred gospo Jurišičevo in jo prosila blagoslova za svojo ljubezen, ki je bila vzklikala pod udarci gorja in se razcvetela na tem napornem in opasnem begu iz zaslužnjene stare Srbije? Ali naj slikamo sladki obet, ki je zasijal v Ljubičinem očesu, ko je segla Ivanu v roko? Eh, čitateljica in čitatelj sta uganila sama, kaj so se menili vsi skupaj tisti večer okrog svetilke v prijaznem Dušanovem domu; bil je lep večer, sreča je sijala na obrazih Ivana in Ljubice, Dušana in Jerice, poročnika Wheelerja in lady Helene. Oče Javornik in gospa Jurišičeva sta se spogledavala z blaženim zadovoljstvom, ko sta zrla na mlade ljudi, Estournelle in Kazakov sta iztresala svoje najboljše sale, in mladi Miloš je slavil z žarečim obrazom junaške čine divjega Marka, pri čemer seveda ni pozabil svojih lastnih.

Divji Marko je bil edini izmed četnikov, ki je mogel slediti našim prijateljem v glavno mesto — ostale je klicala dolžnost v Turčijo, kjer so se nadejali za nedolgo tudi njega.

Poročnik Wheeler, lady Helena in Estournelle so odpotovali že drugi dan; Francoz je spremljal srečna zaročenca do Pariza, kjer sta se poročila. Sklenila sta počakati v Italiji solnčne pomladi, da se obrneta nato na Škotsko, v tisti samotni raj sredi gorskih planot, kamor sta bila povabila tudi Dušana in Ivana z njiju bodočima ženama. Kazakov je ostal za dalje časa v Belgradu, ki ga ni mogel prehvaliti.

Ivan in oče Javornik sta namerjala izprva pripraviti Ljubici dom na Gorenjskem in sta zatorej odpotovala čez teden dni, prepustivša Jerico oskrbi matere in sestre Dušanove. Ko sta dospela v rodni kraj, sta našla sicer kmetijo v najlepšem redu; sosedje so prihajali vzradoščeni popraševati, kako se je razrešila in poravnala vsa zamotana nesreča, in Ivan, ki je pripovedoval o svojih dogodkih, kolikor se mu je zdelo pametno in previdno, je bil mahoma junak dneva v idilskem gor-

skem zakotju. Toda izkazalo se je kmalu, da je dospela vest o njegovem in njegovih prijateljev drznem pohodu skozi Turčijo že od druge strani — od kod in kako, tega ni vedel nihče. Vsekakor je bilo par ljudi, ki so slišali v trgu govorico, da je Ivan s svojimi tovariši ubil v Makedoniji von Schrattena, soproga svoje sestre. Mladeniču ni kazalo drugega, kakor zanikati to govorico z vso odločnostjo, in ko jo je premislil zvečer do dobra, mu je ostala v srcu neudobna, dasi temna in brezoblična slutnja. Usojeno je bilo, da se ta slutnja kmalu potrdi.

Tretji dan po prihodu v domovino se je oglasil orožnik; bil je drug, ne več tisti, ki je gledal za Jerico in se je dal po njeni nesrečni poroki predstaviti, ker mu je bilo pretežko živeti dalje v tem kraju. Prišel je z naročilom, poizvedeti, kaj je znanega Ivanu o Schrattenovi usodi. Naš prijatelj, ki si je rekel takoj, da bi bilo neumno, izpostavljati se s slepo odkritosrčnostjo neprilikom zaradi dejanja, ki ga je lahko zagovarjal pred svojo občutljivo vestjo, je povedal po pravici prvi del svoje zgodbe in zatrdil, da ni več srečal švabskega lopova, odkar je zapustil Carigrad. Pri tem pa je videl, kako ga meri mož postave z nezaupljivimi pogledi; in ko je bil sam, si je razložil brez težkoče povod tega poizvedovanja. Spomnil se je temnih uslug, ki jih je izkazoval von Schratten bivše čase v Belgradu tujim državam, spomnil se njegovega intimnega znanja s Krastičem in pomislil, da gosposke, ki so izdale za njim tiralnico v začetku naše povesti, o tem njegovem političnem delovanju morda niso bile poučene. Pomislil je nato, da so se našli morebiti ljudje, za katere je bila vrednost Schrattenevega političnega dela prevelika, da bi bili mogli želeti kakršnegakoli zasledovanja dičnega Nemca zaradi njegovih sramotnih kupčij; ti ljudje so nemara pazno zasledovali njegovo usodo tja noter v krvavo Turčijo in opozorili v skrbi za vnetega sotrudnika sodno oblast, naj poizve, ali se Ivan, v tem, kar je storil s von Schrattenom, ni kaj pregrešil zoper avstrijske zakone, pred katerimi je življenje lopova prav tako nedotakljivo kakor življenje največjega svetnika.

Zaključek tega premišljevanja je bil, da je zbudil Ivan očeta sredi noči in imel z njim dolgo posvetovanje. Sklenila sta, da ostane oče sam doma — saj ve, kje mu je iskati sina in hčer, ako bi se mu stožilo po njiju; ako najde dobrega kupca za vse posestvo, da ga proda in si kupi v Srbiji novo domačijo. Nato je zapregel Ivan sani, in stari Javornik ga je zapeljal na železniško postajo, dve celi uri od domače; železni konj ga je odnesel iz domovine, da nihče ni zapazil njegovega odhoda. Zgodilo se je o pravem času, zakaj tretji dan se je vrnil orožnik z nalogo, aretirati Ivana Javornika, češ, da je sumljiv umora, in ga privedi v zapore okrožnega sodišča; toda prišel je prepozno: Ivan je bil že onostran črnožoltih kolov, očetu pa niso imeli česa očitati.

Nekaj mesece po tem dogodku sta stopili v Belgradu pred oltar dve cvetoči dvojici: Ivan Javornik z Ljubico Jurišičevo in Dušan Jurišič z Jerico Javornikovo; na dvojni poroki je bil najsrečnejši svat — poleg Dušanove in Ljubičine matere — oče Javornik, ki je bil prodal svoj dom na Slovenskem prav ugodno vrlemu in zavednemu narodnjaku ter se preselil v bližnjo okolico Belgrada, da ne bi bil predaleč od svojih otrok. Po svojih poroki sta osnovala pobratima v Belgradu cvetoče trgovsko podjetje, Jerica in Ljubica pa sta pokazali v zakonskem življenju vse

dike vrlih žena in mater; osrečili sta svoja soproga s kopico kodrastih otrok, čilih junačkov, ki so bili nesrečni doslej samo še enkrat v svojem življenju: l. 1912., ker so bili še premajhni, da bi bili mogli slediti očetoma v slavno vojno osvete in osvobojenja. Ivan in Dušan pa sta se borila tudi takrat kot junaka: videla sta zmagoslavno vihati srbske prapore pri Kumanovi, korakala v carsko Skoplje in pomagala ovekovečiti slavo srbskega orožja v bilki pri Bitolju, kjer sta bila obadva ranjena. Toda previdnost božja, ki jima je namenila nedvomno še mnogo srečnih dni, jima je dala kmalu okrevati in ju je privedla zdrava in živa v naročje ljubljenskih rodbin. Po vojni z Bolgarijo l. 1913., v kateri sta tvegala v strašnih borbah ob Bregalnici še enkrat življenje za srbsko zemljo, sta zapustila s svojci prestolnico in se naselila v novoosvojeni deželi, kjer ju imenujejo danes med prvimi pionirji jugoslovanske kulture in napredka. Poročnik Wheeler pa jima obljublja v vsakem pismu, da stopi v srbsko službo takoj, ko bo imela tudi junaška domovina Dušana in Ivana svojo moč na sinjih morskimi valovih.

KONEC.

Grozovit mraz, ki traja že tedne, zbuja vedno bolj poželenje po dobri, topli postelji. — Kdor namerava kupiti novo posteljno perje, ali svoje postelje popolniti, temu priporočamo najtopleje prav dobro znano razpošiljalno firmo posteljnega perja Sigmund Lederer v Janowitz a. d. A. št. 204, pri Klatovu, Češko. Zahtevajte takoj cenik, ki Vam ga firma pošlje brezplačno.

Velik prepir nastane lahko včasih iz navidezno malenkostnega vzroka. Če n. pr. žena prinese možu na mizo slabo kavo, bo mož gotovo hud, in neprijetni prizori niso izključeni. Temu je seveda lahko v okom priti, če kupuje gospodinja Kolinsko kavino primes, kajti tako ve, da bo njena kava dobra in bo možu ugajala. Saj je stara znana stvar, da je Kolinska kavina primes najboljši kavni pridatek, ki da kavi vse one ugodne lastnosti, ki nam na njej tako ugajajo. Zato zahtevajte v trgovinah samo Kolinsko kavino primes!

Ako ste bolni, ali če se čutite slabega, naročite si svetovno znani Fellerjev Elsa fluid. V prejšnjih številkah smo priobčili več oglasov o tem izbornem zdravilu. Čitajte jih! — In ko naročite, pišite naslov natanko tako: E. V. Feller, lekarnar, Stubica na Hrvaškem, Elsa trg 280. Prosimo, napišite hišno število 280 razločno in bodele dobro postreženi.

Listnica uredništva.

Marica Potoška (Aleksandrija): Lilije. Čemu sama smrt? Kaj veselega, zdravega, dvigajočega! Rokopisov ne vračamo. Obečano stvarno črtico in slike iz slovenske-slovanske kolonije pričakujemo z veseljem. Glejte tudi navzdol in v realnost! — Zvonimir Kosem: Poleti! Kje je vaš humor? — Milan Z.: „Janez se je vrnil...“ Sentimentalnost! „Iz doma beračije.“ Dobro, a ne izvršeno. „Judež“. Nerabno. — Reg. G.: „Mlada smrt“. Za Boga, čemu piše vse le o smrti, bedi, sramoti, žalosti?! Kaj res nihče ne vidi nič zdravega, veselega, srečnega v našem narodu?! Ne morite ljudi, nego dajte jim vsaj malo veselja! — Prostoslav (Jesenice): (Moderni ljudje.“ Ostanite rajši doma in opisujte značaje naših ljudi! V Nizzo med Francoze in Poljake je predaleč. A kaj je na teh marionetah „modernega“? — Različnim dijaškim dopisnikom. Naš list ni začetniška vadnica. Priobčevati moremo le izvirne in tudi po obliki dovršene krajše spise. Prevode prinesemo le izjemoma.

Svoje rojake prosimo, da nam pošiljajo splošno zanimive fotografije iz družabnega in društvenega življenja ter iz narave.

Amaterje-fotografе po vsej slovenski domovini vljudno prosimo, da nam blagovolijo pošiljati dobre fotografije zanimivih dogodkov, prizorov, oseb, šeg, noš in navad za naš list. Radi priobčimo tudi imena dotičnih fotografov. Delajmo z združenimi silami, da bo naš Tednik vedno zanimiv, aktualen in lep!

Učenec

za trgovino mešanega blaga, iz poštene hiše, se takoj sprejme. Oni, ki razume nemški, ima prednost. 122

Franc Korošec, trgovec, Gornja Radgona.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir

napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči.

Zadostuje samo ena steklenica. 1 Spričevala na razpologo.

Cenike, brošure, knjige itd. natisne elegantno in okusno ter najceneje Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Neverjetno poceni!!

Najcenejši dobavni vlr. 720 kosov le K 3-75.

Krasna pozlačena, 96 ur idouča precizijaka anker ura z lepo verižico, točna za katero se jamči 3 leta, 1 moška svilena zavratnica, iz bele masivne pale jamčeno nezdroljivo, 3 kosi finih žopnih robcov, 1 možki prstau z imitiranim dragim kamnom, 1 ustnik z imitiranim jantarom, 1 krasno žepno toaletno zrcelo, momentni fotograf, 1 fin zobotrebec iz starih delov, 1 ženska broška (novost), 1 par duble zlatih manšet, gumbov „Ideal“ s patentno zapono, 1 čudovito lep album za podobe obsejajoč različne podobe najlepše na svetu, ki morajo zanimati vsakogar, 1 čudovito lep ženski vratni colier iz orientalskih belih nezdroljivih biserov, 20 finih dopisnih predmetov in še 620 različnih predmetov, ki so v hiši jako koristni, vse skupaj z uroki je sama vredna tega denarja, velja le K 3-75. Razpošilja po povzetju Ekspozitna trgovina „L. OUVRE“

F. WINDISCH, Krakovo št. v. 2. Za neugajajoče se vrne denar.

V današnji številki zaključujemo roman „Za svobodo in ljubezen“. Zadnje četrtino romana smo morali zelo skrajšati, ker bi se sicer priobčevanje preveč raztegnilo in bi ne mogli še tako kmalu začeti z novim romanom. Vkljub temu pa je ostal roman „Za svobodo in ljubezen“ vseskozi do konca zelo zanimiv in privlačen. Ker mnogi povprašujejo po njem, naznanjamo, da izide koncem tega tedna II. del tega romana v ponatisu.

Vljudno vabimo vsa prijatelje in prijateljice zanimivega čtiva, da si naročijo roman „Za svobodo in ljubezen“.

I. del stane broširan za naše naročnike 1-70 K; za nenaročnike in po knjigarnah pa 2-20 K. — II. del stane broširan za naše naročnike 1-70 K; za nenaročnike in po knjigarnah pa 2-20 K.

Oba dela elegantno vezana v eno knjigo za naše naročnike 4-50 K; za nenaročnike in po knjigarnah pa 5-50 K. Oba dela obsegata 36½ pol, t. j. 590 strani in je cena za tako obsežno knjigo gotovo nizka.

Da razprodamo zalogo kolikor mogoče kmalu, oddamo roman „Za svobodo in ljubezen“ do 20. t. m. po posebno znižani ceni; broširana oba dela za samo 3 K in elegantno trdo vezana oba dela za samo 4 K s poštnino vred. Kdor hoče za se in in za svojce velezanimiv privlačen roman, kdor hoče imeti za knjižnico elegantno vezano knjigo po nizki ceni, naj ne zamudi prilike in naj takoj naroči roman „Za svobodo in ljubezen“.

Ker se na naročila brez denarja ne moremo ozirati, naj vsakdo z naročilom vred pošlje tudi denar ali pa pošljemo po povzetju.

Jabolka

od 10 kg naprej po 16 do 50 vin. kg razpošilja po povzetju Andrej Oset Tolstivrh, Guštanj, Koroško. 91

Najboljše

sredstvo zoper stenice in drugi mrčes je

„Morana“

„Morana“ uničuje temeljito stenice in njihovo zalego. Naroča se pri M. Skrinjar, Trst, Via Ferriera 37/L. 200 gramov stane 1 K. 117 Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Po grozovito

visokih cenah plačujemo često blago za moške in ženske obleke.

Temu se lahko ogne vsak zasobnik, če naroča to kakor tudi šlesko platneno in pralno blago naravnost iz kraja tovarne.

Zahtevajte torej, da Vam brezplačno pošljemo svojo bogato zbirko pomladnih in poletnih vzorcev.

Ki jih nam zopet vrnete v 8 dneh. V zalogi imam samo najboljše izdelke.

Fr. Schmidt, trgovina s suknom. Jägerndorf št. 98. (Avstr. Šlezija).

Učenca

sprejme z vso oskrbo takoj ali s 1. marcem ANTON SOKLIČ, slikar-pleskar in trgovina z barvami v Kranju 5. 113

Blagim srcem!

Iščem blago dešo, ki mi posodi na odplačilo 500 K. Sem oče treh otrok, ki sem prišel vsled dolge bolezni in nesreče ter bojkotiran od Nemcev v zelo žalosten položaj. Darila hvaležno odklanjam. Prosim pod šifro „Jugoslovani“ na upravnitvo tega lista cenj. pisma.

Prihodnost!

Delovodja zelo zanimive industrije išče tovariša, ki ima 15 do 20.000 K za ustanovitev nove tovarne na jugu ali pa v Srbiji, ker se tam ni konkurence v tej stroki. Zmožen srbskega jezika ima prednost. Ponudbe pod „Izvoz“ na upravnitvo tega lista.

Sprejme se takoj 118 kovaški

pomočnik

za sekire (fužinski obrat). Ponudbe pod Og. Finčing, Smartno pri Litiji. Istotam sprejme se tudi učenc

Mlad trgovec v Trstu,

z dobro uspevajočo trgovino (letnega čistega dobička 10.000 K), se želi poročiti z gospico 19 do 24 let staro, neomadeževane preteklosti, dobro vzgojeno z nekaj tisoč K premoženja Tajnost zamčena. Ponudbe do 15. febr. pod „Resnost“ na upravo „Sl. Il. Tednika“.

Naš novi roman

ki ga priobčimo po romanu „Za svobodo in ljubezen“, se imenuje

„Izgovor krivca“.

Njegov pisatelj je Francoz Emil Gaboriau, eden tistih, ki so dali svetovni književnosti njene najzanimivejše kriminalne in detektivske romane. Dela Emila Gaboriauja se nikakor ne smejo primerjati s slabim blagom, ki ga je na žalost baš ta lahka in razvedrilna stroka pripovedništva tako bogata; narobe, odlikujejo se po globokem moralnem jedru in po neprekosljivo duhovitem zasnutku. Sloveči nemški državnik knez Bismarck, ki je bil velik sitnež v izbiranju svojega čtiva, je čital romane tega pisca s pravcato slastjo; prepričani smo, da pripravimo z objavljenjem njegovega dela „Izgovor krivca“ svojim čitateljem mnogo užitka polnih ur.

Budilka za prep. od jalce.

1 kom. K 3.—, 6 kom. K 8:50.
3 „ „ 8:50, 12 „ „ 30.—.

Z dvojnatisim zvoncem.

1 kom. K 4.—, 6 kom. K 22.—.
3 „ „ 11:50, 12 „ „ 42.—.

Jocker.

Zavojnina in 1 kom. K 6.—, 6 kom. K 33.—.
zavoj zastoj. 3 „ „ 17.—, 12 „ „ 64.—.

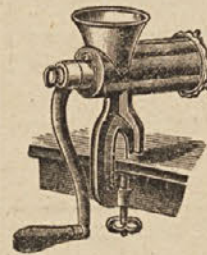
Zahtevajte cenik od ur, zlatnine in srebrnine zastoj in poštine prosto od 84

H. SUTTNER, Ljubljana 5.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Glavno zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

Schneider & Verovšek

trgovina železnine na debelo in na drobno Ljubljana, Dunajska cesta števil. 16

priporoča svojo bogato in novo urejeno zalogo kuhinjske oprave kakor: Štedilnike, litoemajlirano posodo in emajlirano ploščevina-sto posodo najboljše kakovosti z znamko „Superior“ pod jamstvom, kuhinjsko orodje, železne in medene postelje, železne umivalnike prav čedno izdelane, blagajne in sploh vse, kar se rabi v hiši in kuhinji, dobi vsaka gospodinja v veliki izbiri in v najboljši kakovosti.

Zmerne cene! 114 Zmerne cene!

Učenec

z izobrazbo ljudske šole se takoj sprejme v trgovino z mešanim blagom 112 J. Kodrič, Fram pri Mariboru.

Zastoj

dobi 2 1/2 metra modernega blaga za bluze ali za robce za otroke 21 kdor naroči

5 kg pošt. zabojček žitne kave za 4 K 50 vin. ali 4 kg žitne in 1 kg fine fligove kave za 4 K 70 vinarjev.

Vse pošilja tudi z 2 1/2 m blaga vred franko po povzetju Prva Severomor. Prazarna Žitne Kave v Postrelmovu.

(Severno Moravsko) Podpirajte podjetje v obmejnih krajih.

Tridelna ogledala

toaletna ogledala z lesenimi in niklastimi okvirji, brušena ogledala za usnjate in luksurijozne kartonaže, razpošilja tovarna za ogledala 86 Bad Eisenstadt, Češko.

Nadležne dlake

na obrazu in po rokah odstrani v 5 minutah

Dr. A. Rixov odstranjevalec dlak, popolnoma neškodljiv, zanesljiv uspeh, ena pušica K 4.— zudošča. Razpošilja strogo diskretno Kos Dr. A. Rix, Laboratorium, Dunaj IX., Berggasse 17/0. — Zaloge v Ljubljani: Lekarna pri „Zlatem jellenu“, parfimerija A. Kane in drogerija „Adria“.

Zavod sv. Nikolaja

in v Trstu, ulica Farneto 18.

Zavetišče in oskrbovalnica za brezposelne služkinje.

Zavod se vzdržuje od milodarov samih, vsled tega se ga priporoča v vsestransko podporo. Na pisma, tikajoča se služb, je treba pridejati znamko za odgovor.

Dober zajtrk samo z našo rženo kavo. Računamo jo v platnenih vrečicah po 5 kg 4 K. Da omogočimo prav posebno hranjenje te kave jo pošljemo pri prvem naročilu vsakomur v lep, okrašen pločevinasti pušici, (imitacija starega srebra, popolnoma enaka podobi tu zraven) v celotni teži 5 kg za 4:50 K. Poštnino plačamo sami. V teh pušicah ohrani kava mesece svoj izvrstni okus.

Oldrich Vitáček, Praga-Karlín, št. 204, odd. 17.

Ceno posteljno perje!

1 kg sivlega dobrega puljenega 3 K; boljšega 2:40 K; prima polbelega 2:80 K; belega 4 K; belega puha-stega 5:10 K; velefinnega snežobelega, puljenega 6:40 K, 8 K; puha sivlega 6 K, 7 K; belega, sivlega 10 K; najfinjši prsni puh 12 K.

Najboljši češki nakupn. vr. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm široki, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3:50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm široka 13, 14:70, 17:80, 21 K, zglavnica 90 cm dolga, 70 cm široka 4:50, 5:20 in 5:70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12:80 in 14:80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrne denar.

S. BENISCH, Dešenice 180, Češko. Natančnejši cenik gratis in franko. 20

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v vzgojni.

Tovarna v Lincu ustanovljena 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštine prosto.

Vinogradniki, pozor!

Vkoreninjene cepljene trte so naprodaj, in sicer I. vrste. Laški rizling (Wälschrling), bela in rdeča žlahtnina (Gütedel), plavi in beli burgundec, bela Trunta, beli Ränfol, Pošip (Mözler), Silvanec, Izabela, Portugizec, Traminer in mešane vrste ter več tisoč vkoreninjenih divjakov. Vse trte so cepljene na Riparijo Portalis ter dobro zaraščene in popolnoma vkoreninjene, za kar se jamči. — Cena trtam je 100 komadov 13 K. Divjaki Rip. Portalis 100 kom. 3 K. Oglasiti se je pri Franc Slodnjaku, trtnarju, pošta: Juršinci pri Ptuj.

Razširjajte

in pridobivajte mu novih naročnikov!

To mora vsakdo kupiti!

4 1/2 m blaga za kompletno žensko obleko, 2 kom. sortiranih delenovih jopičev, 12 kom. sortiranih žepnih robcev in 20 m sortiranega platna, šifona, cefirja, barhenta in ostankov blaga, vse skupaj samo K 20:86. Dalje tudi za gospode: 3 m moškega modnega sukna ali črne kamgarna za kompletno obleko, 3 sortirane trpežne cefiraste srajce, 3 pare belih spodnjih hlač, 12 kom. sortiranih žepnih robcev, to vse skupaj samo K 20:86.

Pošilja franko po povzetju

Rud. Lichter, Leitmeritz a. E.

razpošiljalno podjetje. 123

Poskušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastonj pri Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstraße 82.

Novo! Novo!
Kavarna Central
Vsak večer

KONCERT

nanovo pridobljenega tamburaškega in pevskega damskega zbora "ZLATA".
Vso noč odprto. Vstop prost.
Se priporoča
Štef. Miholič.

Najkrasnejše darilo je

šivalni stroj
S 111
pisalno mizo

IGN. VOK

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles.
Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Ženini in neveste!

preden si nakupite potrebnega pohištva, ne zabite se oglašiti pri

Vidu Bratovžu

trgovina in bogata zaloga vsakovrstnega pohištva,

Sv. Jakoba nabrežje 19, 27.

Delo solidno in trpežno. — Cene zelo nizke.

110

Nihče

ne kupuj premoga in briketov, dokler ne pozna kakovosti, — pravi Fran Schwachhöfer,

profesor in kemik na visoki šoli za kmetijstvo na Dunaju, v svoji obširni knjigi o kurivu iz leta 1913. Dokazano je tam, da česki premog in briketi prekašajo daleko vse vrste tu. Analize, pojasnila in naročila le v prodajni pisarni češkega premoga, briketov in koka,

J. Paulin, Ljubljana, Nova ulica št. 3.

Za kratek čas.

Zarekel se je. Bolna nevesta (ženinu): „Ah, moj ljubi Vladi, ali bi prišel na moj pogreb, ako bi sedajle umrla?“

Ženin: „Oh — z veseljem!“

Med vagabundi. Vagabund I.: „Ali vidiš gori oni lepi grad? Graščak iz tega gradu in jaz sva si precej podobna!“

Vagabund II.: „Kako to?“

Vagabund I.: „Oni gori je začel zbirati danes drugi milijon, jaz pa šele prvega!“

Pred gledališčem. Berač (dramatiku): „Gospod, ali imate kakšno ponošeno suktnjo, da bi jo dali lahko meni? Tako me zebe!“

Dramatik: „Ne, nimam! Ampak tu imate vstopnico, pojdite v gledališče in ploskajte tako, da se ugrejete!“

Huda groznja. Žena (na kolodvoru, pripravljena na odhod): „Jože, ali me ne boš nič poljubil?“

Jože: „Beži, Katra, beži no! Ko sva pa že tako stara! Se ne spodobi! Kaj bi pa rekli ljudje, če bi videli?“

Žena: „Če me takoj ne poljubiš, pa ne odpotujem!“

Klasična primera. V šoli razlaga učiteljica pregovor: „Ni vse zlato, kar se svetli. — Kdo mi zna povedati primero?“ vpraša učence. Mali Stanko dvigne roko in odgovori: „Biks, gospodična!“

Pomirljivo. Gospod: „Kaj, to fante naj me obrije? In če me ureže?“ — Vaški brivec: „Potem dobi od mene tako klofuto, da jo bo pomnil!“

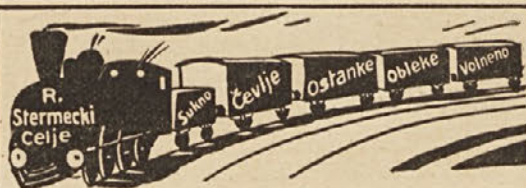
Predkazen... „Ali ste slišali, dve leti dobite, ker ste podtaknili ogenj!“ — „Prosim za milejšo kazen. Naši gasilci so me že pretepli, ker sem jih motil v spanju!“

Ženitna ponudba.

40letni samec, neomadeževane preteklosti, lepega vedenja in dobrega značaja z 10.000 K premoženja, želi se priženiti na posestvo, gostilno ali trgovino. Zmožen je vsakega posla. Samo resne ponudbe, če le mogoče s sliko, se prosil na upravnishvo tega lista pod šifro „SREČA“

Pozor ključavničarji!!

V najem se da kovačnica, jako pripravna za ključavničarja. Na razpolago je tudi kovaško orodje. Ključavničar bi imel zelo dober zaslužek, ker daleč naokoli ni nobenega Pojasnila daje **Janez Ferlan**, posestnik, Gorenja vas nad Škofjo 109 Loko.

in razno [moderno] blago za moške in ženske obleke razpošilja po najnižjih cenah

Jugoslovanska razpošiljalna

R. Strmecki v Celju, št. 341, Štajersko.

Pišite po glavni ilustrovani cenik čez več tisoč stvari, kateri se vsakemu pošlje zastonj. Pri naročilih iz Srbije, Bulgarije, Nemčije in Amerike je treba denar naprej poslati.

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani se usojam slavnemu občinstvu vljudno naznanjati, da sem otvoril

trgovino z usnjem

v Ljubljani na Erjavčevi cesti št. 2 nasproti jubilejskega gledališča.

V zalogi imam veliko izber domačega in inozemskega usnja, kakor znamke Blumenthal in Grison, Chevreux, potem Ideal, Cornellius Heyl Box, nadalje vse čevljarske potrebščine kakor tudi zgornje dele, razne trakove, zaponke itd. — Nadalje razne kreme: Globin, Globus, Erdal, Afrikan ter Sokolska krema vse po najnižjih cenah. Gumljevi podpetniki „BERSON“.

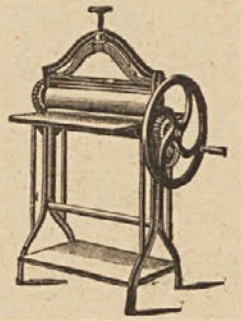
Alojzij Šestak, trgovec z usnjem.

„Titania“ brzoparilnik za živinsko krmo

ves iz kovanega železa in jeklene pločevine, pocinčen in nepokvarljiv, sejalni stroji, obračalniki za mrvo, senene grablje in mlečni medilniki priznane prvovrstne kakovosti

„Titania“ za strojno glajenje perila,

pralni stroji, ožemalniki za perilo, pomivalne mize so neprekosljivi.

Titania - Werke Wels 15, Gor. Avstrija.

Prospekte, izpričevala brezplačno. Radi dovoljemo plačevanje na obroke. Išemo zastopnike.

Oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski firnež, karbolinej za les, karbolinej za drevesa, mavec (gips) za podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor tudi vseh vrst mazila in olja za stroje

priporočajo

A. Zankl sinovi

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja v Ljubljani. Zahtevajte cenike.

Obnovite naročnino takoj!

Najboljši nabavni vir za izgotovljene postelje

Iz dobrega češkega posteljnega perja! Napolnjeno v gostonitem rudecem nankingu (inlet), s pernicama, 180x120 cm, z 2 zglavnicama, vsaka po 80x60 cm, z novim, mehkim trpežnim perjem K 16—, polpuh K 20—, puh K 24—, pernica sama K 10—, K 12—, K 14— in K 16—, zglavnica sama K 8—, K 8.50 in K 4—, Dvojna pernica, 200x140 cm K 13—, K 14.50, K 17.50 in K 21—, zglavnica k njej, 90x70 cm, K 4.50, K 5.20 in K 5.30. 5 kg sivoga perja K 9.40, boljše do K 16—, polbelo K 17—, 5 kg novo, dobro, belo perje brez prehu K 24—, snežno belo K 30—, boljše K 36—, najfinejšo gosposko, pukano perje K 45—, 5 kg nepukanega (cutano) od živih gosij K 26— in K 30—. Beli puh, debelo pukano K 5—, b. lji K 6—, najfinejši prsni puh K 6.50 za povzetju. Zamena proti povrnitvi poštnine dopustna.

1/4 kg, siv puh 1/2 kg K 2.50 in K 3—, — Razpošilja se franco po povzetju. Zamena proti povrnitvi poštnine dopustna.

Sigmund Lederer,

Janowitz a. Angel št. 204 pri Klattau, Češko.

ALFONZ BREZNIK

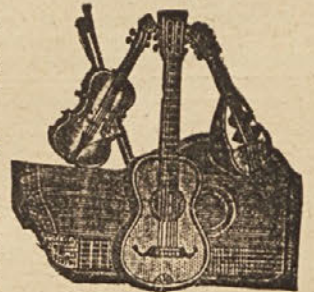
učitelj Glasbene Matice in edini zaprišeženi strokovnjak c. kr. deželnega sodišča.

Ljubljana, Kongresni trg 15.

Največja in najsposobnejša tvrdka vsega glasbenega orodja, strun in muzikalij na avstrijskem jugu.

Edina zaloga klavirjev:

Ehrbar, Bösendorfer, Hözl, Heitzman, Förster, Rud. Stelzhammer, Gebrüder Stingl, Laub, Gloss, Czapka in Hoimann na obroke od K 15— in 20— naprej.

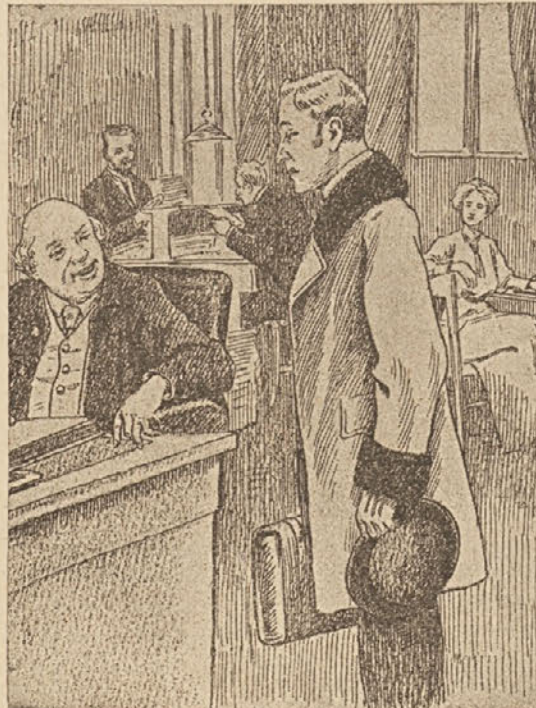

Velika zaloga
špecerijskega blaga
špirlita, žganja,
moke, otrobov
in
koruze.

Franc Babič
Ljubljana, Dolenjska c. 2 in 14.

Na drobno
in na debelo.

„S čim mi jamčite za toli visok znesek?“
„Ali vam ne zadošča častna beseda poštenjaka?“
„Zadošča; le pripeljite ga s seboj!“

500 kron

Vam plačam, če ne odstrani
moj uničevalec korenin
Ria balzam Vaših kurjih
očes, bradavic, otiščancev
v treh dneh brez bolečin.
Cena enemu lončku z jam-
stvenim listom K 1.—, 5
lončki K 250. Stotine zah-
valnih in priznalnih pisem.

Kemény, Kaschau
37 (Kassa) I Postfach
12/44. (Ogrsko.)

Edina pri-
morska to-
varna
dvokoles
„Tribuna“

Gorica, Tržaška ulica številka 26.

Zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev,
gramofonov, orchestrionov itd. 18

F. BATJEL, Gorica, Stolna ul. številka 2-4.
Prodaja na obroke. Ceniki franko.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 65.000.000.—
Izplačane odškodnine in kapitalije K 129.965.304.25.
Dividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraz-
novrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji,
kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno
zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se
vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim ško-
dam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in naj-
kulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. —
Zavaruje tudi proti vlamu.

Vsa pojasnila daje: Generalni zastop vzajemne
zavarovalne banke „Slavija“ v Ljubljani.

Proda se posestvo
enonadstropna hiša z gostilno, pri državni
cesti pri Gorici. Prostor uporaben za vsako
obrt. Naslov pove upravništvo Sl. Il. Ted.

Tehnikum Mittweida.
Ravnatelj: Prof. A. Holz. Kraljevina Saška.
Višji tehniški zavod za električno- in strojotéh-
niko. Posebni oddelki za inženjerje, tehnike in
delovodje. Električni in strojni laboratoriji.
Učna tovarna - delavnica. Najstarejši in
najbolj obiskovani zavod. Program itd.
brezplačno pošlje tajništvo. 14

Vi ne veste

kako izboren okus
in duh imajo izbrane čajne
vrste, predno niste poskusili
znamko poznavalcev „K u C“
Popow.

K. u C

**Automatiški lovilec
za velike množice.**
Telefon 23.446

Za podgane K 4.—, za miši
K 2.40 lovenje brez nadzor-
stva do 50 živali v eni noči.
Ne vpliva vreme nanje in se
nastavljajo sami. Past za ščurke,
edina svoje vrste, vjame v eni
noči tisoče ščurkov in grilov, po
K 2.40. To najboljšo iznajdbo
razpošilja po povzetju Fr. Hu-
mann, Dunaj II, Alostgasse 3/29.
Mnogo priznalnih pisem Sva-
rimo pred manj vrednimi po-
naredbami. V rabi so tudi po
c. kr. voj. nalagalnih skladih.

**ŠAMPANJEC
BOUVIER
KLETARNE
V
RADGONI**

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEF-ZDRAVNIK: PRIMARJ: DR. FR. DERGANČ

Zajamčen uspeh, drugače denar nazaj

Zdravniška izjava o izvrstnem vplivu.
Bujno lepo oprsje
dobite, če rabite
med. dr. A. Rixovo prsno kremo
oblastveno preiskano, jamčeno neškodljiva. Za
vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. — Zunanja
raba. — Pušica za poskušnjo K 3.—, velika pu-
šica, ki zadostuje za uspeh K 8.— Kosm. Dr. A.
Rix Laborat, Dunaj IX., Berggasse 17/0 Raz-
pošilja se strogo diskretno. Zaloga v Ljubljani:
Lekarna „pri Zlatem Jeleni“, parfimerija A.
Kanc in drogerija „Adrija“. 207

ProPaar Telegram z Dunajal
Za par K 8.
50.000 parov
komisnih čevljev,
ki so ostali zaradi pre-
kasne dobavitve, sem se
odločil čevlje, ki so pri-
pravni za najhujše na-
pore, razpošiljati par po

KOMMISSCHUHE
Postavno zavarovano.
Ilastni ceni K 8.—.

Čevlji so iz najboljšega sirovega usnja, z močno zbitimi pod-
plati, pete z železom podkovane in usnjenim jermenom. Ti čevlji
so najtrdnjši in zaradi tega še posebno priporočljivi za planin-
ske dežele. Pri naročilu zadošča napoved mere v centimetrih ali
številka. Zamenjava dovoljena. Razpošilja po povzetju krščanska iz-
vozna trgovina čevljev 35

FRANC HUMANN c. kr. trg.-sod. vpisana firma
Dunaj, II., Alostgasse št. 3/76.
Za preprodajalce tncat 90 kron.

Šampanjec
BOUVIER
odlična domača znamka.
Fina štajerska vina v
steklenicah.
Kleti v Radgoni.

Čudovito zdravilo proti pljučnim boleznim!
Pisma bolnikov lekarnarju.

Nadporočnik Béla K... y piše: Pred dvemi
leti sem se prehladil pri nočni vaji, dobil sem
pljučni katar, pozneje pljučno bolezen. Krčeviti
kašelj in nočno potenje me je izredno slabilo in
sem shujšal. Dobil sem dopust in jemal med tem
mного zdravil, potoval sem tudi na jug, toda nič
ni pomagalo, nazadnje sem popolnoma obupal.
Tedaj ser. čital v angleškem zdravniškem časopisu
o slovečem pljučnem redilu Certosanu in
si ga naročil. Rabil sem ga šest tednov po pred-
pisu in sem čez dva meseca zopet živahen in kre-
pak vojak. Pravijo mi, da izgledam zdrav kakor
še nikdar in počutil se res nisem nikdar prej tako
krepkega in srečnega.

Župnik R. B... I v K... m piše: Srčno Vas
zahvaljujem, da ste mi poslali popis pljučnega
redila Certosan. Nisem se mogel iznebiti dušji-
vega kašlja, ki me je mučil z astmatičnimi napadi.
Poskusil sem vse, kar so mi nasvetovali zdravniki
in bolniki, a ni nič pomagalo. Certosan me ni v
nekaj tednih samo ozdravil, marveč me je tudi
bistveno pokrepil in sem pridobil na teži. Čudovit
je vpliv tega preparata, ki ima izvrsten okus. Bla-
goslavljam iznajditelja! Priporočam zdravilo vsa-
komur, ki ima podobno bolezen.

Velika originalna steklenica Certosana velja 5 kron. Dobiva
se v lekarnah. Če bi ga tam ne bilo dobiti, ga naročite v glavni
zalogi: Lekarna Josef von Török, Budapešta, VI. Király-
12/e. utca

„BALKAN“
trgovska, spedijska in komisjska delniška družba.
Podružnica: Ljubljana, Dunajska c. 33.
Centrala: TRST. 93 Telefon številka 100.

Mednarodna spedicija, spedicije in zacarinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladi-
šča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženega blaga. Najmodernejša opem-
ljeno podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentira-
nimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih.
Omotanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov: „Dalmatie“
delniške parobrodne družbe v Trstu. — Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter
Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst, Avstrijskega Lloydja, Cunard-
Line za I. in II. razr. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Postrežba točna. Zmerne cene.

Ljubljana, Mestni trg št. 8.

Klobuki se sprejemajo v popravilo.

Cene od K 2.20 naprej.

11 Slamniki od K 1.20 naprej.

Čuvajte se peg! Vaše obličje

bo krasno, čisto in fino kakor alabaster. Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu, sive in rumene lise in vsak neprijeten nedostatek odstrani z jamčeno v 6 dneh „Vladica balsamin“. Steklenica K 2.50. Rationell bals. milo K 1.20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.

== Neprijetne dlačice ==

z obličja in rok odstrani trajno in brez boleštv v 3 minutah edini z jamčeno neškodljivo „Sattymo“. Steklenica K 2.50

Bujno polnost-krasno oprse

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek z jamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov in dam so na razpolago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino krepčilno in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice univerzalnega sredstva Et-Admille z navodilom 5 K. K temu posebni kremni izvleček „Vladico“. K 2.—.

Nikako izpadanje las, nikake luskin!

3 Poarine lasna mast

oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh z jamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K. Prodaja in razpošilja edino ord. kosmetični laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.

(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

2 K in več na dan

lahko zasluži doma v sobi **vsakdo**, kdor si naroči stroj za pletenje nogavic, rokavic, jopičev itd. Poduk, ki traja **le nekaj dni** je brezplačen. Za **trajni zaslužek jamčim** vsakemu naročniku.

Franc Kos, Ljubljana
Sodna ulica.

Krste

(Rakve)

lesene in kovinaste, okraski za krste, pregrinjala za mrtvaške odre, blazine, čipke, čevlje, oblačila, kakor tudi vse druge pogrebne potrebščine so najceneje pri Fr. Margolius, Beljak (Koroško). Iščem solidne zastopnike. 33

KNJIGOVEZNICA

:: A. BABKA, LJUBLJANA ::

Kongresni trg.

Podružnica v Trstu.

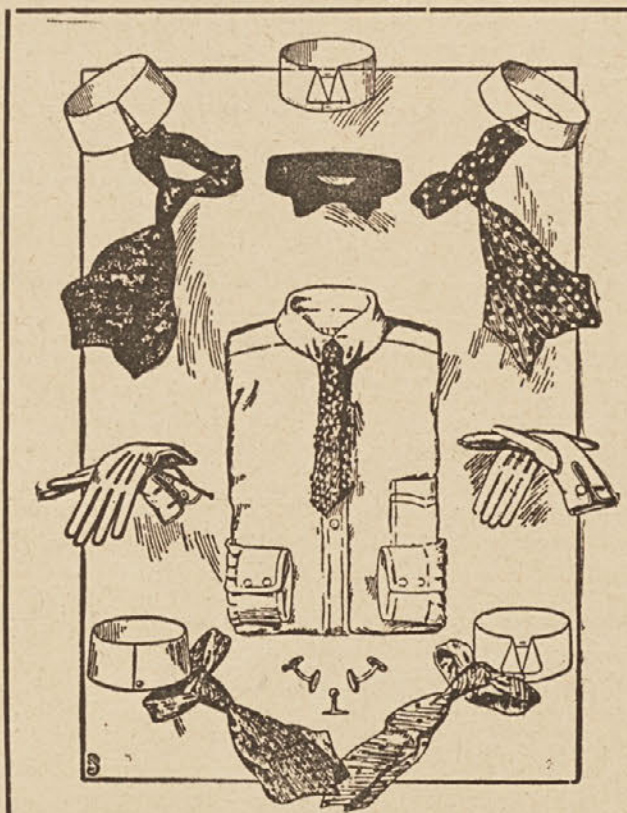
Specialna modna in športna trgovina za gospode in dečke

Franca Jožefa
cesta št. 3.

J. KETTE, Ljubljana

Franca Jožefa
cesta št. 3.

Cilindre
klobuke
čepice
kravate
naramnice
žepne robce
rokavice
palice
dežnike
galoše
čevlje za dom
gamaše
usnjate in
suknene
ovratnike
manšete
srajce

bele in barvaste spalne srajce
Trikot perilo prof. dr. Jegrovo in drugo nogavice dokolenice pletene telovnike odeje in plete za potovanje toaletne potrebščine itd.

31

Najpripravnejše darilo za god in druge prilike

je vsekakor lepa po fotografiji povečana

umetniško izdelana slika.

Cena sliki v velikosti 30×40 cm, z robom (paspartujem) 50×62 cm za naše naročnike in člane njih rodbine 16 K, za nenaročnike 22 K. — Cena sliki v velikosti 40×50 cm, z robom (paspartujem) 60×74 cm za naše naročnike in člane njih rodbine 20 K, za nenaročnike 26 K. — Fotografije se vrnejo nepoškodovane.

Plačilni pogoji: Pri naročilu je poslati s sliko vsaj 5 K are, ostanek potem po povzetju, ako se ne pošlje prej. Učitelji, uradniki i. dr. v v definitivni službi lahko plačujejo v mesečnih obrokih po 5 K.

Vsa naročila je nasloviti na upravništvo

„Slov. Ilustrovanega Tednika“ v Ljubljani.

KMETSKA POSOJILNICA

r. z. z. n. z.

obrestuje hranilne vloge po

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov.

4^{3/0}/_{4/0}

Popolnoma varno naložen denar.

LJUBLJANSKE OKOLICE

v Ljubljani,

brez vsakršnega odbitka.

Rezervni zaklad: nad pol milijona.

45

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ Največja zaloga oblek

Ljubljana, Mestni trg števil. 5. :: Cene zelo nizke. :: Postrežba točna. 9 — za dame in deklice. —

Vse vrste kuriva

mehka in trda bukova drva, cela in razsekana v kolobarjih.

Trboveljski kosovnik K 2-90 do 3-48 za 100 kg

Trboveljski kockovnik posebno primeren za kurjavo v štedilnikih K 2-76 do 3-40 za 100 kg.

— Velenjski — **'Klara'** edino najboljšo kusalonski briketi rivo za peči K 1-40 do 1-80 za 100 kosov prosto, postavljeno v hišo.

Trgovina z lesom

St. & C. Tauzher,

Telefon 152. Dunajska cesta 47.

Pijte samo Tolstovrško slatino — ki se naroča v Tolstemvrhu p. Guštaju (Koroško.)

229

Stampilije

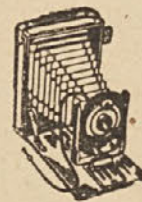
vseh vrst za urade, trgovce, društva itd.

ANTON ČERNE
graver in izdelovatelj kavčukovih štampilij

Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.

Ceniki franko.

Fotografski aparati

iz lesa in kovine, strokovnjaško konstruirani, ne iz lepenke, kakršne ponujajo nestrokovnjaki: Cene s ploščami, papirjem, kemikalijami in učnim navodilom, poštnina posebe. Ročne kamere po K 1-60 in več. Aparati s stativom K 6-20 " " Sklopne kamere po K 9-70 " " in dražje do K 300.— v najboljši izvedbi, odlikovani z avstr. državno kolajno.

Priložnostna prodaja rabljenih aparatov in objektivov vseh znamk po najnižjih cenah. Ceniki prosto.

Elfr. Birnbaum, tovarna za kamere,
Hirschberg 164, Češko.

Oglas.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem oblastveno avtoriziran za izvrševanje vseh stavbenih del, kakor tudi stavbnih načrtov in proračunov. **ELER IVAN**, stavbeni podjetnik v Miljah - Muggia — Istra. 83

1 kg sivoga puljenega 2 K boljsega 2 K 40 v; prima polbelega 2 K 80 v, belega 4 K; prima belega puhastega 6 K; velefinega 7 K, 8 K in 9 K 60 v; puha sivoga 6 K, 7 K, belega prima 10 K; prsni puh 12 K. Najboljši češki nakupni vir!

Naročila od 5 kg naprej franko. 17

:: Napolnjene postelje ::

iz gostonitega rdečega, modrega in belega nankinga, ena pernica okolo 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema zglavnicama, vsaka okoli 80 cm dolga, 60 cm široka, polnjena z novim sivim, stanovitnim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14, 16 K; posamezne zglavnice 3, 3-50, 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm široka 13, 15, 18, 20 K; zglavnica 90 cm dolga, 70 cm široka 4-50, 5, 5-50 K; spodnja pernica iz močnega, črtastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka K 13.— in 15.—. Razpošilja se po pozetju, od 10 K naprej franko ali če se plača naprej.

Maks Berger, Dešenice števil. 196/4. Češki les (Böhmerwald).

Nikakršen riziko, ker je zamena dovoljena ali se pa vrne denar. Bogato ilustrovani cenik vse posteljnine brezplačno.

P. D. Stezniki P. D.

(Korzeti.)

Bruselj. Paris.

Najiminitnejši in najboljši izdelek sveta.

Pravi edino z :: znamko ::

znotraj steznika.

V zalogi vedno najnovije faze.

Edina prodaja za :: Ljubljano. ::

Redka prilika!!

Velik oddelek

moških srajc

se prodaja, dokler bo kaj zaloge

po izjemnih cenah

in sicer:

CEFIR Ia. lepi vzorci po 3.—, 4.—, 5.— K.

Šifon Ia. bel, z gladkimi prsmi po 3-50 K in 4.— K.

A. PERSCHÉ, Pred škofijo št. 21.

Oglejte si konfekcijsko zalogo

v prvem nadstropju hiše Pred Škofijo št. 3 (zraven škofije) v podružnici tvrdke R. Miklauc

Blago dunajskega kroja.

„Pri Škofu“.

Cene stalne : in nizke. :

Fine in cenejše obleke, suknje, ranglane in pelerine za moške in dečke. Lepe vrhnje jopice, ranglane (plašče) in vrhnja krila za ženske. — V trgovini najdete tudi veliko izbiro manufakturnega blaga, kakor blago za moške in ženske obleke, različno posteljno opravo, lepe rute, šerpe i. t. d. i. t. d.

Cenik na zahtevo po pošti brezplačno. :: Solidna postrežba!